

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Vladna kriza v Španiji

Vladna kriza v Španiji nikakor ni prišla nepričakovano. Bila je neizbežna, ker je bil položaj vlade nevdružljiv tako vsled njegove sestave kakor zaradi dela, ki ga je ali boljše rečeno, ki ga ni vršila. Fronte so po zadnji revoluciji in po osvežujočem prepovedu katoličanov tako jasno potegnjene, da je vsaka vlada, ki bi hotela telovaditi med desnico in levico, obsojena na smrt. Lerrouxova vlada pa, ki je živela od desnice in simpatizirala z marksisti in framasoni, pa še bolj gotovo.

Po osvajačih zmagi desničarskih katoliških strank pri zadnjih državnoborskih volitvah, je vlado sestavila radikalna, prej liberalna stranka, ki je v novem parlamentu igrala vlogo sredine. Dve tretjini ministrov prihajata iz radikalnih vrst, ostala tretjina pripada zmernejši struji radikalnih demokratov. Socialisti, komunisti ter vsa desnica v kabinetu niso zastopani. Ker so radikali samo manjšina in bi v parlamentu sami ne mogli vladati, so iskali tihih zaveznikov. Najrajši bi jih bili našli med marksisti, a ti so bili pri volitvah tako decimirani, da Lerroux tudi z njihovimi glasovi ne bi imel večine. Zato se je moral obrniti na desnico, četudi s krvavečim srem. Gil Robles, voditelj desnice in veliki zmagovalček pri volitvah, v vlado ni hotel vstopiti, pač pa je obljubil tiho podporo vladi, ako popravil vsaj nekaj kričeče krivičnih proticerkvenih zakonov iz dobe revolucionarne konstitucije. Lerroux je obljubil in je tako skrpal svojo parlamentarno večino v tih nadi, da mu ne bo treba obljub nikoli držati. Tako je dobila Španija vlado, v kateri so sedeli kolovodje framasonerije, ki so računali na lojalnost desnice, ki so jo v srečo sovražili. Da tak položaj ne more trajati, je samo ob sebi razumljivo, ker ni bilo pričakovati, da bi katoliška desnica redila gada, ki jo bo ob prvi priliki smrtno ugriznil. Lerrouxova vlada se je morala v najkrajšem času obrabiti, ker ni bila ne vroča ne mrzla in ker je živela le od laži in neiskrenosti.

Neposreden povod za njen polom in za otvoritev zelo težke politične krize pa je dalo več dogodkov: popolna delazemožnost vlade same, revolucionarni in framasonski pritisk in končno ogorčenje katoliške desnice, ki je ostro občutila, da je bila nesramno izigrana.

Lerroux v dveh mesecih svojega vladanja ni storil ničesar. Njega je dvignil madridski kapital, predvsem bogati velepodjetniki, ki pa so sedaj čisto obupani in so začeli misliti na samopomoč. Proračuna ni in ni. Ze pet mesecev ga prenašajo sem ter tja in danes niti finančni minister sam ne ve, kakšen bo parlament pa nima pojma niti o njegovih širokih obrisih. Njegova vlada ni niti enega od revolucionarnih zakonov popravila, čeprav jih tudi ni izvajala. Poskušali so krpiti vse na okrog, toda takšna zakonodaja so le krpe, ki ne drže. Sploh pa je težavno popravljati, ko niti sam nimaš jasnih pojmov o svojih namenih niti jasnih, strogo začrtanih ciljev. Tako je Lerroux vprav okorno kobacal po socialni zakonodaji in iz strahu pred neredi potepal nekaj zakonov, ki so bili za delavstvo dobri. Odstranil je delavske razsodilce, ne da bi nudi nadomestitve, prekinil je iz vzrokov varčevanja z gradnjo javnih del, na drugi strani pa pobijal s tem nastalo brezposelnost z novimi ogromnimi načrti javnih del, ki jih je valil brez vsakega doslednega načrta v ospredje. H koncu ga sploh nobeden ni več poslušal, delodajalec je čisto po svoje odpuščal delavce in jim po svoje določal plače, veleposelniki je kljub agrarni reformi vporabljal po svoje zemljišča in odpuščal najemnike. Delavstvo, industrijsko in poljsko, je začelo z demonstracijami, s stavkami, ponekod tudi z uničevanjem produktov. Nastal je popolen gospodarski in socialni kaos. Edini, ki je napravil nekaj dobrega, je bil kmetijski minister Cirilo del Rio, ki je z ozirom na lakoto v Estramaduri vztrajal in dosegel, da so kmetje dobili dodeljena jim zemljišča. Vsled neprestanega oklevanja in zavlačevanja je postala ta vlada med ljudstvom nepopularna, da, naravnost osovražena.

K temu pride sedaj še drugi vzrok: razruševalno delo marksistične in framasonske levice, ki ga je Lerroux-framason in njegov notranji minister Martinez Barrios — šef španske lože, mirno toleriral. Tako so marksisti, ki so vsled volilnega poraza bili silno poparjeni, dvignili glave in so sprožili misel, da naj se ustanovi enotna fronta proletarijata z nalogo, da brani republiko pred katoliško desnico. Marksistični kolovodje so sistematično obdelovali špansko ljudstvo zadnje čase in njihov bivši minister Prieto je izdelal minimalni program, po katerem je treba razredno diktaturo skrbno pripravljati. Za enkrat zahtevajo marksisti odpravo zasebnega lastništva, prevzem vseh javnih mest po pristajajo njihove stranke, monopol na vseučiliščih za delavske otroke in ljudsko armado pod poveljstvom marksističnih generalov. Ta program naj se izvede v novi meščanski vojni, do takrat pa je treba storiti vse, da se sistematično vzdržuje v državi nezadovoljnost in nemir. Zato služijo predvsem stavke, ki v Španiji neprestano trajajo. V Madridu stavkajo gradbeni delavci, v La Coruni, kjer je prišlo do krvavih neredov, istotako. V Vigo stavkajo železničarji, v Valenciji in v Toledu gradbeniki in železničarji, v Huelvi in San Sebastianu tekstilni delavci. Marksistično delavstvo pa deluje po vseučiliščih, kjer se vršijo dnevni pretepi, se postavljajo barikade in streljanje med študenti in policijo skoroda nikdar ne preneha. V Madridu, Zaragozi in v Valenciji je profesorsko osebje od studentov popolnoma sterilizirano. Čisto po načrtu se vršijo tudi javni spopadi in napadi iz zased

Diplomatična borba okrog Avstrije

Francija je zvesta zaveznikom

„Ali nam bo treba iskati novih prijateljev?“ - „Ne, stari zadostujejo!“

Paris, 28. februarja 1934.

(Od našega poročevalca.)

Čeravno je zunanje ministrstvo skrajno rezervirano glede razvoja avstrijskega vprašanja, je Vaš dopisnik dobil v hodnikih parlamenta nekaj informacij, ki točno označujejo stališče, ki ga je zavzela francoska vlada z ozirom na najnovejšo dogodke v Podonavju. Po teh informacijah izgleda, da je ravno pred enim letom francosko zunanje ministrstvo (to je Paul-Boncour) sporazumno z Anglijo prepustilo italijanski vladi, da po svoje ureja podonavski problem. Vsi protesti Male zveze niso pomagali, kot so bili zaman protesti poljske vlade, ko je Francija šla podpisovati v Italijo in Nemčijo pakt štirih velesil, ki je povzročil že toliko škode na evropskem vzhodu. Poljska je potegnila posledice, obrnila je hrbet zapadu, ter šla sama na svojo pest urejevati odnose tako z Rusijo, kakor z Nemčijo, češ, »da se sme zanašati za svojo varnost le na samo sebe«. Tudi Mala zveza je reagirala, se okrepila na znotraj in šla ustvarjati balkanski sporazum, da si ustvari na jugovzhodu primirje zaležde.

Neprijetna budnica

Šele najnovejši dogodki, to je diplomatski naval Italije v Podonavje, kjer se trudi, da bi si podjarmila Avstrijo in Madjarsko, ter tako izigrala »kot se izraza italijanski tisk, to novo skupino »proti pangermanizmu istočasno kot proti panslavizmu«, so prebudili tukajšnje zunanje ministrstvo, ki je spoznalo, da je bilo od Italije naravnost izigrano. Moj informator mi je povedal, da se je Francija takoj informirala na Dunaju, v Rimu in v Budimpešti, kakšne namene zasleduje Italija. Toda šele ostre note, ki so prišle iz držav Male zveze in ki so opozorile Francijo, da se ustvarja vsled italijanskih intrig nezdruživo ozračje, ki bi moralo nekoga dne povzročiti nevarne mednarodne eksplozije, ter pripomba, da bodo države Male zveze morale slednje iskati v svoji borbi proti italijanskim nakanam, če potrebno, tudi novih zaveznikov, ki imajo v pogledu Avstrije Mali zvezi bolj simpatične nazore, so dale povoda, da je novi zunanji minister Louis Barthou

poslal v Rim protestno noto

v kateri je dobesedno izjavil,

»da pristanek, ki ga je pred enim letom dal Paul-Boncour na italijanski podonavski načrt, nikakor ne pomeni predhodne odobritve za ustvarjanje političnih blokov v srednji Evropi, ki bi se nahajali pod neposrednim vplivom kakšne velesile in ki bi izključevali iz skupnosti ostale države v Podonavju.«

Italijanska vlada po mnenju mojega informatorja do sedaj še ni odgovorila, pač pa je odgovorilo italijansko časopisje, brez dvoma po višjih poveljih,

»da je francoska nota nesramno vmešavanje v notranje avstrijske razmere in da je francoska vlada oskrnila neodvisnost Avstrije, ki bi jo rada Italija obvarovala, in da bo italijanska vlada z vsemi silami podpirala Avstrijo, ne glede na proteste z leve in desne, iz Pariza in Berlina, da se ohrani neodvisna in to v dosedanjem pravcu.«

„Trebalo bo usmeriti naše baterije drugam“

Tako torej stoji vprašanje Avstrije tukaj. Na moje vprašanje, če se bo francoska vlada zadovoljila z razpošiljanjem pismenih not in če ne namerava spraviti avstrijski spor pred širšo mednarodno javnost, mi je moj sorazgovornik dejal, »da je vprašanje delikatno«. »Dosedaj«, je nadaljeval, »smo imeli v Avstriji socialno demokracijo, na katero smo se v borbi za avstrijsko neodvisnost opirali. To oporo smo sedaj izgubili. Kje naj najdemo nadomestila? Mi bomo morali postaviti svojo avstrijsko politiko na popolnoma druge osnove? Toda na kakšne? Ali naj sprejmemo recimo zahtevo češkoslovaške vlade, ki je zahteva Male zveze, da se sklicujemo na ženevski protokol, s katerim se je l. 1922 Avstrija v Ženevi napram velesilam obveza-

po mestih in po deželi. Javne varnosti ni. Čisto jasno je, da se v tem nemirnem ozračju najbolj pridno gibljejo komunisti in sindikalisti, saj je komunistični poslanec Balbontin povedal po radiju, naj žene imajo vedno pripravljeno vroče olje za fašiste in »da bodo zgorela vsa mesta, predno bo desnica v Španiji zavladala.« Ozračje je razbeljeno. Ljudstvo slušskano. Lerroux pa gleda na vse to s zaspanimi mežočimi očmi.

Framasonska loža, ki je tudi v Španiji kot povsod zaveznička marksistov, ni ostala prekrizanih rok. Notranji minister Martinez Barrios, ki je »veliki mojster najvišjega sveta«, je ložo popolnoma prodal, kakor tudi »protikrščanskim židom«, ki so svoje dni financirali špansko revolucijo. Znano je tudi, da je pariška loža naročila svoji »španski sestri«, naj izžene iz svojih vrst vse »bratce, ki so paktirali s »predstavniki Rima« (deničarji). Lerroux je torej padel v precep: brez katoliških poslancev ni vlade, s katoliškimi poslanci pa framasonski in marksistični blik ter sovražstvo vsemogočnih židovskih velikarov.

la, da hoče ostati samostojna država, zahtevamo skupno intervencijo vseh v protokolu podpisanih držav proti sedanjemu razvoju avstrijskega vprašanja? Ali bosta Italija in Anglija našemu pozivu sledili? Jaz ne verjamem in Vi tudi ne! Torej kaj?»

Ali - ali

Na moj ugovor, »da se francoska vlada bolj boji združitve Avstrije z Nemčijo kot pa italijanskega protektorata«, mi je moj informator odgovoril: »Mi se bojimo enega in drugega ter bi radi, da Avstrija ostane takšna kakor je, neodvisen sestavni del organiziranega Podonavja, kjer ne prevladuje moč nobene evropske velesile. Toda če bi nam bilo na izbiro, češar se hvala bogu ni treba bati, da glasujemo za Anschluss z Nemčijo ali za naslon Avstrije na Italijo, bi nam — to se pravi močnemu delu naše javnosti — bila zadnja rešitev »ake vrste »manjše zlo«. »Anschlusa« z Nemčijo nečemo, ker nečemo Velenemčije. Tudi Italije nečemo v Podonavju, kjer žive in se razvijajo naši stari zavezniki, ki jih delovanje Italije dela nerazno. Mi slejkoprej iščemo in bomo še iskali sredstev, da zadržujemo roke ene ali druge velesile in da se v Podonavju ustvari zdrave gospodarske prilike, ne da bi se bilo treba bati političnih imperijalizmov velesil. Francija ima lepo vlogo pomirjevalnega posrednika in objektivnega razsodnika, ki jo bo vršila vestno in energično.«

Habsburško strašilo

Ko sem mu stavil vprašanje glede monarhističnih vest, ki v zvezi z Avstrijo krožijo, mi je rekel, »da ni čuda, če se z ozirom na osnovno zahtevo, da se Avstrija nikdar ne sme združiti z Nemčijo in z ozirom na objestnost italijanske politike, v naših diplomatskih krogih povzroča megleno mnenje, da bi morda

Vladna kriza v Španiji

Grom meščanske vojne

Levica in desnica se mrzlično pripravljata na spopad na ulici

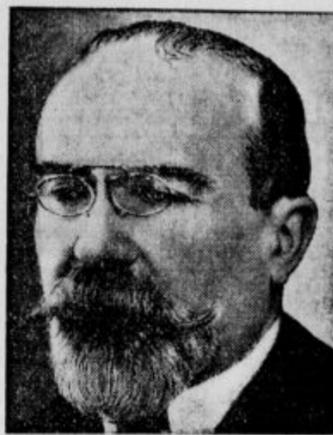
Madrid, 2. marca. Krizo, ki je nastala z ostavko španske vlade, smatrajo za najtežjo od obstoja španske republike. G. Lerroux spriče sedanjih razmer v parlamentu ne more sestaviti nove vlade brez izdatnih koncesij desnici, to se pa v današnjih razmerah zdi tudi nemogoče. Če bi se pa na Lerroux umeknil iz aktivne politike in bi v zvezi s tem prišlo do sestave desničarske vlade, mislijo, da bi grozila nevarnost državljanske vojne. Posebna nevarnost grozi od tako imenovanega »delavske fronte«, ki se zbira okoli Larga Caballera. Mislijo, da bi ta skupina v meščanski vojni mogla spraviti pod orožje več stotisoč delavcev. Po drugi strani se pa tudi desničarske organizacije, zlasti španski fašisti, ki jih vodi sin Primo de Rivero, mrzlično pripravljajo za najresnejše eventualnosti.

Madrid, 2. marca. p. Lerroux je dobil nočni mandat za sestavo nove vlade, ki jo bo sestavil iz radikalov, kataloncev in katoliških agrarcev.

Svarila Vatikana

Rim, 2. marca. b. V vatikanskih krogih povzročila veliko skrb položaj, v katerem se nahaja trenutno španska katoliška cerkev. Pričakuje se, da se bo pričela akcija, da se v bodoče španski politiki in člani raznih političnih strank in skupin bolj združijo, da tako omogočijo sklenitev konkordata med Vatikanom in Španijo. Vatikanski organ »Osservatore Romano« piše v tem smislu in ostro kritizuje desničarske politike v Španiji, ki zaradi svojih strankarskih in osebnih vprašanj zapostavljajo program verske in socialne zaščite. V španskem parlamentu je 217 poslancev, ki so bili izvoljeni na katoliškem programu, in je bila njihova dolžnost po mne-

Spričo tega čisto javnega mobiliziranja nove meščanske vojne, spričo še dalje trajajočega podzemeljskega rovarjenja lož in židovskih kapitalistov — vlada je prvo gledala mirno, drugemu se pa brez odpora vdal — je rekla desnica, da tega ne bo gledala, ker noče zamuditi časa, da marksizem shujška ves narod in da framasoni ter kapitalistični židi z njenimi glasovi zavladajo v državi. Gil Robles hoče svojo zmagavo izkoristiti in s svojim poletom, ki je še nezmanjšana, zavzeti še nadaljnje postojane. Njegov pokret je še le v začetku zmag. Naj odloči odprt in odkrit boj, ne pa podtalno zastrupljanje. Za to je odrekel Lerrouxu nadaljnje zaupanje in si pridobil zopet popolno svobodo gibanja. Gil Robles bo šel med ljudstvo, ker tam ležijo tiste moralne sile, ki bodo obračunavale tako s španskim boljše-vizmom kakor tudi s framasonstvom okamenelih meščanov, v prvi vrsti pa z židovskimi kapitalisti, ki so financirali v Španiji doslej vse marksistične in framasonske revolucije, ki so se zgodile vedno le na hrbtu — ubogega ljudstva.

Zunanji minister Barthou

neka nova oblika vladavine na Dunaju in v Budimpešti za vselej odgnala iz Podonavja tako vsenemške kakor vseitalijanske apetite. To so mnenja zasebnikov, ki pa delajo javno mnenje. A to vam lahko povem, da je uradna politika francoske vlade, kljub temu, da se zdi včasih malo nerazumljiva, zgrajena na starih zavezništvi, ki jih pod nobenim pogojem ne bo zanimala ali zapustila in da bo Francija žrtvovala vse, da svoje poglede spravi sporazumno v sklad z upravičenimi zahtevami Male zveze. Bodite mirni. Ko se bo razpršilo oblačje, bo ostalo še bolj vidno naše prijateljstvo.«

»Torej nam ne bo treba iskati novih zaveznikov?« — »Ne, stari zadostujejo!« R. M.

„Volitve“ v Italiji

Rim, 2. marca. b. Na seji velikega fašističnega sveta, ki je bila večeraj ponoči od 10 do 12, je bila soglasno odobrena enotna državna lista kandidatov za bodoče volitve. Na tej listi so imena 400 kandidatov.

Elektrifikacija železnic na Goriškem in v Primorskem

Trst, 2. marca. b. Program za elektrifikacijo železnic v Julijski krajini je izdelan in se mora izvesti do konca l. 1936. Stroški bodo znašali okoli 300 milj. lir. Po tem programu se bodo elektrificirale železniške proge: Videm—Gorica—Tržič; Sv. Peter—Reka, dvotirna proga Nabrezina—Postojna in proga Tržič—Trst. Elektrifikacija bi se imela izvršiti s tokom 3000 voltov, ki bi se dovajal preko transformatorjev v Matuljah in Sv. Petru.

Gömbös o Podonavju

London, 2. marca. b. »Daily Telegraph« prinaša danes intervju svojega dopisnika s predsednikom madjarske vlade Gömbösom. Gömbös je poudarjal, da je pri vsaki priložnosti naglašal, da je madjarska zunanja politika miroljubna. Gömbös je demantiral trditve, da želijo Italija, Madjarska in Avstrija ustanoviti politično zvezo ali politično grupacijo. Gömbös se je skliceval tudi na svoj govor 14. marca lani, ko je poslal povabilo sosednim državam, da sodelujejo z Madjarsko pri odstranjevanju krize v Podonavju.

Budimpešta, 2. marca. p. Danes se je vršila »voja vlade, kateri so prisostvovali predvsem mastrski gospodarskih resorov. Na seji je bil obrisan ves material, ki pride v poštev za trgovinska pogajanja med Italijo in Avstrijo, ki se imajo začeti prihodnje dni v Rimu.

Vojska preganja volkove

Carigrad, 2. marca. p. Na vsej Kreti in v Mali Aziji vlada silen mraz. V Mali Aziji so volkovi postali izredno nadležni prebivalstvu, saj jih je mraz prignal naravnost v vase. V nekaterih vaseh je bilo toliko volkov, da streljanje iz pušk ni moglo pregnati volkov, ampak so morali poklicati na pomoč vojake, ki so s strojnico postreljali okoli 50 volkov in tako rešili vas pred napadi razbesnelih živali. Na Kreti je zapadel velik sneg, ki dosega na več krajih višino 2 metra. Zaradi snega je zmrznilo na stotisoče oljkovih dreves, kar pomeni, da bo pridelek naveden na minimum.

Stavijskijev potop

Našli so imenik vseh oseb, ki so črpale iz goljufovih zakladov

Od 23. februarja dalje je preiskava v zadevi Stavijskega stopila v čisto nov stadij. Spritno razburjenje, ki ga je povzročil umor sodnika Princea v vseh slojih francoskega prebivalstva, se je namreč Doumergue, ki je dozdaj z ozirom na nacionalno unijo imel še nekatere ozirom, odločil, da se preiskava začne z vso odločnostjo in brez ozira na to, da so v skandalu Stavijskega zapleteni skoraj vsi sli bivših framasonsko-socialističnih vlad in malodane vsi poslanci radikalno-socialistične stranke, Framasonska mafija, ki je mislila, da bo z umorom Princea zasirala javnost, se je uračunala in mora sedaj na svoje veliko presenečenje konstatirati, da jo je njena korupcija pripeljala do popolnega poloma. Zadnje sredstvo, ki ga ima ta družba na razpolago, je, da skuša potegniti v blato svoje nasprotnike od desnice. Ker po zadnjih odkritjih ni več mogoče vzdržati verzije o samoumoru Princea, skuša levičarsko časopisje izrabljati dejstvo, da je bil bivši policijski direktor Pariza Chiappe znan s Stavijskim. Ne glede na to, da Chiappe ni desničar in se sploh ne prileva k politikom, se mu znanost v Stavijskim pač ne more šteti v zlo, ker je bilo pač v njegovem interesu, da se je seznanil s Stavijskim, ki je imel tako mogočne protektorje v vladi in katerega je bilo treba opazovati. Pa naj bo zadeva s Chiappom taka ali drugačna, zaenkrat ni znan še noben desničarski politik, ki bi bil od Stavijskega sprejel kakšno podkupnino. Pač pa so jo prejeli malodane vsi poslanci framasonskega bloka.

Framasoni zborujejo noč in dan

Edino sredstvo, ki bloku še ostane, da se reši potopa, je politično, potem ko je zaman poizkusil ustaviti razčiščenje s pomočjo zločina. Sedaj zboruje framasonski blok vsak dan v prostorih poslanske zbornice, kjer skupina pod predsedstvom bivšega ministrskega predsednika Camilla Chauteempsa, ki ga je rojalistični novinar Daudet javno obdolžil, da je organiziral umor Princea in ki na to še danes ni reagiral, strastno nastopa za to, da bi levičarji zapustili vlado g. Doumerguea. Bivši minister Durand, ki je poleg Dalimiera najbolj zapleten v velesleparije Stavijskega, je mnenja, da pomeni preiskava skandala Stavijskega »kršitev premirja med strankami« in da je preiskava samo »taktičen maneuver vseh sovražnikov republike, da se strmoglavil režim svobode in enakosti«. Tudi g. Chauteemps je tega mnenja in je redigiral o sejah radikalno-socialistične stranke uraden komunik, v katerem dolži vse, ki nastopajo z obdolžitvami levece zaradi korupcije, kakor tudi vlado, ki se temu pritisku udaja, da namerava fašistični državni udar in da je zaradi tega edino umestno, da »prijatelji republike« zapustijo nacionalno unijo in stopijo v najodločnejšo opozicijo. Stranka hoče na svojem kongresu v Clermont-Ferandu proglasiti boj vladi in začeti med ljudstvom odlično propagando zoper »reakcije«, ki preganja nedolžne prijatelje velegoljufa Stavijskega. Ta napoved je seveda izzvala v javnosti ironičen posmeh in ogorčenje, da si upajo taki elementi napovedovati borbo poštenim ljudem. Socialisti pod vodstvom Bluma si ne upajo sicer zagovarjati svojih intimnih zaveznikov, vendar pa v svojem časopisju namesto proti korupciji rolnjivo proti bojevnikom, ki jih napadajo kot reaktivarje, med katere štejejo sploh vse one, ki zahtevajo izčiščenje framasonskega Avgijeva hleva v Franciji...

Izgubljena sled...

Kar se tiče umora Princea, je bil tako rafinirano organiziran, da se policiji do danes ni posrečilo ugotoviti nobenega dejstva, ki bi moglo privedi na sled zločincem. Ugotovljeno je samo to, da sta se v času, ko je bil zločin izvršen, sukala okoli kraja zločina dva avtomobila, ki nista iz Dijona, kjer je bil zločin izvršen, in da je v enem izmed njih sedela velegegantna dama z modnim psom, katere se je s človekom v drugem avtomobilu taj-

nostno razgovarjala. Teh dveh avtomobilov ni mogoče več izslediti. S popolno gotovostjo pa je ugotovljeno to, da se med dvema dokumentoma, ki so jih zločinci ubitemu sodniku odvzeli, nahaja pismo generalnega prokuratorja republike v seinskem departamentu, že opetovano imenovanega Pressarda, v katerem Pressard Princeu naroča, naj vse preiskave glede Stavijskega odloži. Na podlagi je ugotovitve bo Pressard najbrz v kratkem aretiran, kar bi se moralo že zdavnaj zgoditi, to tem bolj, ker je prvi predsednik apelacijskega sodišča Lescouve v svojem poročilu pravosodnemu ministru Cheroum izjavil, da je zavlačevanje preiskave o aferah Stavijskega krivično v prvi vrsti Pressard in da bi se zlasti ogromna goljufija z emisijami bayonske zavarovalnice ne bila zgodila, če bi Pressard ne bil zaklenil v svoji mušnici referat policijskega inspektorja Griboisa o umazanih poslih Stavijskega, ki je bilo oddano že leta 1930.

Imenik s 1000 imeni

Kar se tiče preiskave o goljufijah Stavijskega, stojimo danes pred veliko senzacijo. Po spretnosti policijskega inspektorja Bonvija je namreč oblast prišla na sled knjizicam s čekovnimi taloni onih mnogostevnih vsot, ki jih je Aleksander Stavijski nakoval različnim osebam. To dejstvo je sporečil notranji minister Sarraut 1. aprila ob pol 1 ponči reporterjem pariških listov, katere je pozval k sebi. Ti taloni so zaradi tega deli važni, ker je Stavijski tudi na onih talonih, na podlagi katerih so razne banke izplačevale denar na kakšno izmišljeno ime ali pa Stavijskemu samemu, na zadnji strani zapisal ime onega, ki mu je denar v resnici bil namenjen. Oblast seveda noče izdati, na kakšen način je do teh talonov prišla. Stvar je v zvezi z enrgično zahtevo francoske publike, ki se že od samega začetka te afere sprašuje, zakaj oblast ni zaprla vdove Stavijskega, o kateri je vendar znano, da je vedela za vse afere svojega moža in bila v intimnih zvezah z vsemi njegovimi visokimi prijatelji. Sedaj je Doumergue, oziroma pravosodni minister Cheroum, dal vdovo zaslišati, obenem pa so zaprli osebnega tajnika Aleksandra Stavijskega, znanega laškega velesleparja Romagnina, ki ga tudi italijanske oblasti že dolgo iščejo in ki je v Parizu pod protekcijo framasonskega kartela v službi Stavijskega nadaljeval svojo delavnost. Čeki, ki jih ima v rokah oblast, pohajajo baje od Romagnina. Teh talonov je baje 880. Toda v zadnjem momentu se izve, da je policija zaplenila razen teh talonov, še tisoč novih čekov Stavijskega. Ker so se ti čeki našli pri vdovi Stavijskega, je v petek, 2. marca, preiskovalni sodnik poklical vdovo Stavijskega k zaslišanju in jo dal takoj prepeljati v zapore kot skrivno goljufij svojega moža.

Na sramotni oder

Vsa francoska javnost sedaj seveda pričakuje, oziroma zahteva, da se objavijo vsa imena, ki so na teh čekih zaznamovana. To bo seveda senzacija prve vrste in vlada gotovo ne bo omahovala več niti trenutka, da prijatelje Stavijskega postavi na sramotni oder. Pariški listi, izvenšči seveda one, ki so v službi framasonskega kartela, se že rogajo kartelu in ga sprašujejo, ali bo po objavi teh dokumentov še skralpal o svojem izstopu iz vlade in o pripravah za nove volitve, na katerih naj bi framasonski blok junako strmoglavil »reakcije«...

Stavijski - požigalec

London, 2. marca. c. Današnji »Daily Mail« prinaša novo senzacijo v Stavijskijevi aferi. Te dni se je namreč začela razprava proti angleški požigalski tolpi Harry, ki ni požigala samo v Angliji, ampak je požigala povsod po Evropi. Organizator te požigalske tolpe je bil Stavijski. Stavijski je na ta način hotel vršiti pritisk na zavarovalnice. Sedaj se izve, da je ta tolpa tudi bila v zvezi z umorom pariškega sodnika Princea.

Reševanje brodolomcev „Čeljuskina“

Moskva, 2. marca. tg. Vodja rešilne ekspedije, ki gre na pomoč posadki ledolomilca »Čeljuskina«, ki plove na ledeni plošči v Severnem morju blizu Beringovega prehoda, Kibišev, je izjavil, da še obstajajo upi, da se ob lepem vremenu posadka reši. Iz Vladivostoka je bila odposlana ladja »Smolensk« s sedmimi letali na krovu. Sovjetska vlada je odposlala tudi slovitega letalca Vodopjanova v smeri proti Habarovsku, Okoeku in Anadirju, in sicer na letalu, ki je nalašč pripravljeno za polete pozimi. Nadalje se je stavil na razpolago za rešilna dela tudi znan letalec Levanevski, ki je že l. 1933 tako odlično sodeloval pri reševanju ameriškega letalca Materna. Istotako je odletel proti kraju ne-rešene letalec Sletnev, znan iz l. 1929, ko je vodil rešilno ekspedicio za ponesrečenim ameriškim pilotom Eyl-onom ter našel tudi trupla ponesrečenih letalcev na obali Alaske. Med reševalno ekspedicio

se nahaja tudi letalec Ušakov, ki pa je bil poslan v Newyork, da pomaga ondodnim rešilnim odredom, ki bodo šli »Čeljuskin« na pomoč skozi Alasko.

Kibišev je izrazil inozemskim časnikarjem nado, da bo mogoče posadko še rešiti, akoravno je nevarnost še zelo velika. V zadnjih 24 urah se je ledena plošča oddaljila za 4 km od večrajšnega ležišča. Reševalna dela so neobhodno potrebna ne samo zaradi tega, da se pride na pomoč ponesrečenemu moštvo, ampak predvsem, da se rešijo žene in otroci, ki se nahajajo med ponesrečenimi. Baje je zbolelo tudi je okrog 10 mož. Ostala posadka pa je pri dobri volji in pravi, da ima še zadosti hrane in zadosti zdravil. Vsa Rusija in z njo vse svet s tesnim sremom naslednje reševalne napore, da se spravijo ti junaki severnega ledenega tečaja zopet na varno.

Vztrajen boj nemških katoličanov

Usoda katoliških mladinskih društev

Berlin, 2. marca. Z. Iz poučenih krogov poročajo, da so pogajanja, ki se vršijo že dalje časa med nemško državno vlado in med cerkveno oblastjo glede bodočnosti katoliških mladinskih organizacij, prišla na bolj vedro ozračje. Nemška državna vlada je sicer izjavila katoliškim školom, da od svoje zahteve, da se morajo tudi katoliške mladinske organizacije vključiti v hitlerjevskih mladinskih društvih, pod nobenim pogojem ne odneha. Pripravljena pa je dati nova jamstva za obrambo verskih interesov katoliške mladine. Tako je nemška vlada predložila, da bo ustanovila posebno katoliško dušno pastirstvo za katoliške fante in dekleta v hitlerjevskih organizacijah, na podoben način, kot je preskrbljeno za katoliške vojske v nemški vojski. Katoliška mladina bi dobila vsa potrebna jamstva, da se bo mogla ob nedeljah in praznikih svobodno udeleževati službe božje, prosta bo tudi dvakrat na teden, da se posveča prireditvam, kot so doslej bile v navadi v katoliških mladinskih društvih. Nemški škofje še niso odgovorili na ponudbe nemške vlade, a lahko se reče, da je zavladal v katoliških krogih večji optimizem.

Nemški državni prazniki

Nemška vlada je proglasila naslednje državne praznike:

1. Prvi maj — praznik nemškega naroda.

2. Peta nedelja pred Veliko nočjo (Reminiscere) — Spominski dan junakov.

3. Prva nedelja po sv. Mihaelu — zahvalni dan za letino.

Nadalje so državni prazniki: Novo leto, Veliki petek, Velikonočni ponedeljek, Vnebohod, Sv. Rešnje Telo, Binkoštni ponedeljek, Spokorni dan (v sredo pred nedeljo sv. Trojice) in prvi in drugi božični dan. — Zanimivo je, da ni omenjen noben katoliški Marijin praznik, ko so drugače pragošeni za državne praznike dnevi, ki sicer cerkveno niso zapovedani.

Poplave v Romuniji

Bukaresti, 2. marca. p. Iz vseh krajev Romunije prihajajo vesti o velikih poplavih. Ker se topi sneg, so narasle reke, posebno pa reki Barlat in Prut, ki so prestopile bregove ter odnesle nebroj hiš. Cele vrste vasi so pod vodo in ravno tako tudi predmestja mesta Barlat. Nevarnost pa narasča vsako uro in ljudje v paničnem begu zapuščajo svoja bivališča. Podobno so narasle nekatere reke na Madjarskem, kot n. pr. Tisa, ki je podrla nekatere nasipe in se rnila okoli. Tudi Donava je radi topljenja snega narasla.

Boksaška tekma

Pariz, 2. marca. AA. Iz Miami na Floridi poročajo, da se je tamkaj snoči vršila v navzočnosti 40.000 gledalcev boksaška tekma za prvenstvo sveta v teški kategoriji med italijanskim boksačem Primojem Carnero in znanim ameriškim boksačem Tommyjem Lafranom. Boj je šel na 15 krogov in je zmagal Carnera po točkah.

† Dr. Francišek Jankovič

Maribor, 2. marca.

Danes popoldne se je nepričakovano raznesla vest o smrti zdravnika, bivšega ministra in zelo zaslužnega narodnega borce dr. Franca Jankoviča. Takoj po 12 je onemogel in izdihnil svojo dušo. Nastopila je smrt zaradi oslabitve srca kot posledica dolgotrajne neozdravljive bolezni, ki je že dolgo rušila njegovo zdravje in telo. Dr. Franc Jankovič je markantna osebnost v polpretekli slovenski politični zgodovini in na pozornici slovenskega katoliškega gibanja. Že v rani mladosti je pokazal svojo katoliško zavest in slovensko borbost. Naj je pokojni dr. Jankovič izhajal iz enega najbolj potujenih gnezd na nižje Stajerskem, iz Vitana, kjer se je rodil 14. julija 1871. Po dovršeni ljudski šoli je obiskoval gimnazijo v Celju do 7. razreda, s razred pa je dovršil v Novem mestu, nakar se je odločil za medicinski študij, ki ga je pričel in končal na dunajski univerzi, kjer je 31. marca 1898 promoviral za doktorja vsega zdravilstva.

Že v času njegovih dijaških let je šel po Sloveniji Mahničev klic po katoliškem preporodu slovenskega naroda. Dijak in akademik Franca Jankovič je bil med prvimi v slovenskem katoliškem gibanju in skupno z nekaterimi zvestimi tovariši je osnoval na Dunaju slovensko katoliško akademsko društvo »Danica«, katere prvi delovni predsednik je bil. Ta zanos in delavnost je ponesel s seboj iz akademskih tal tudi v poznejše življenje, ko je po devršenih študijah postal sekundarni ljubljanske deželne bolnišnice, pozneje umobolnice na Studencu, dunajske garnizijske bolnišnice in l. 1899 otvoril prakso v Konjicah ter se boril tamkaj z nasprotniki katoliške in slovenske misli. Po 13. septembru 1900 je nadaljeval svoje delo kot okrožni zdravnik v Kozjem, kjer je stopil na javno politično pozornico s programom kmečke zveze, predhodnice bivše SLS. Na njenih zmagovitih kandidatih listah je bil izvoljen za deželnega poslanca v Gradcu, kjer je potem postal namestnik deželnega glavarja. L. 1911 pa je prišel v dunajski državni zbor in postal član parlamentarne kontrolne komisije za državne dol-

Zadnje vesti:

„Na isti črti kot naši zavezniki“

Izjava francoskega zunanjega ministra

Pariz, 2. marca. TG. Zunanji minister Barthou je imel danes pred zunanje-politično komisijo državnega zbora daljši govor o smernicah francoske zunanje politike v najvažnejših vprašanjih, ki se sedaj na mednarodnem polju obravnavajo.

Najprej se je Barthou dotaknil vprašanja medzaveznikih dolgov, nato je prešel na hitlerjevsko propagando po vsem svetu ter slednjič odgovoril na vprašanje Camille Ferranda glede položaja, v katerem se nahaja avstrijsko vprašanje.

Barthou je podčrtal dejstvo, da v francoski zunanji politiki ni nikakih sprememb, da Francija vstraja ob strani svojih zaveznikov Anglije, Male zveze, Poljske in Italije in da bo le sporazumno z njimi reševala mednarodne probleme. V prvi vrsti je Francija odločna zagovornica obstoječih mirovniških pogodb in to seveda tudi z ozirom na neodvisnost Avstrije. Toda ona noče nastopati samostojno in samovoljno ter želi sodelovati z vsemi, ki stojijo na isti črti in zasledujejo slične cilje. Nikakor Francija ne namerava in ne sme dovoliti, da bi avstrijska neodvisnost postala iz mednarodnega vprašanja, kar je tudi dejansko, le notranjepolitičen problem, kot bi ga rada prikazala Nemčija. Francija je nevpogljivo nasprotna restavraciji Habsburžnov in je v tem popolnoma soglasna s stališčem Anglije, Male zveze in balkanskih držav.

Habicht odstavljen

Berlin, 2. marca. Z. Bivši avstrijski poslanec in vodja avstrijskih hitlerjevcev Habicht, ki se nahaja v Monakovem kot politični izgnanec, je dozdevno odigral svojo vlogo. Napake, ki jih je njegova surova protiaustrijska propaganda povzročila, so tako velike in delajo nemški vladi tolike težave, da se je Hitler, ki sicer le nerad odstavlja svoje najbližje sotrudnike, odločil, da žrtvuje Habichta. Odredba, s katero Habicht preneha biti vrhovni zastopnik avstrijskega hitlerjanstva, mu je bila sporočena sinoči. Na njegovo mesto je bil imenovan bivši stajerski heimwehrovski voditelj inženjer Rauter, ki živi sedaj tudi v Monakovem kot politični begunec. Za pomočnika mu je odredil državnega namestnika na Bavarskem generala von Eppa. Borba proti Avstriji se bo torej nadaljevala, a ne več s pogrešnimi metoda. In sredstvi, ki so se doslej uporabljale. Novi vodja Rauter bo slejkoprej imel nalogo, da skuša najti sporazum s Heimwehrom, oseba generala Eppa pa jamči, da bo borba zavzela bolj vzvišeno državniško

Utrinki

SKRIVNOST

Ko je bil Mussolini še nepoznan, skromen mož, je padel nekoga dne v Komsko jezero, in bi bil skoraj utonil, če ne bi ga bil rešil neki ribič. Ko je polec dosegel obalo, ga je prišel nekoga dne njegov rešitelj obiskat, in Mussolini ga je sprejel z odprtimi rokami. »Takrat,« mu je rekel Mussolini, »nisem mogel zate ničesar storiti, danes pa nasprotno morem vse. Kaj hočeš, da storim zate, ki si mi rešil življenje?« Ribič, ki je bil zagrcen socialist, mu je odgovoril: »Želim, da večno ohraniš zase skrivnost tega dejanja.«

ZGLEDI... VZORI...

O rajnem belgijskem kralju Albertu I., ki so ga večerj pokopali, so napisali vsi veliki svetovni listi ganljive članke. Iz »Timesa«, najprejnejšega angleškega lista si zapomnimo samo sledečih par besed:

»V času, ko vlada ošabnost, ko strastoljubje in koristolovstvo zastrupljata človeški rod, ko nečedne nizkotne ambicije in despotizem uničujejo posameznega človeka, družbo in tudi narod, zgled, ki ga dajejo čednosti tega velikega vladarja, je ena najbolj razveseljivih točk v dobi propadanja

gove. Znamenje zaupanja in slovesa, ki si ga je bil pridobil pokojni dr. Jankovič v teku svojega javnega delovanja, je bilo zlasti tedaj, ko je l. 1913. predsedoval 4. slovenskemu katoliškemu shodu v Ljubljani.

Med vojno se navzlic težkim razmeram ni bal svojega prepričanja javno izkazovati ter se izpostavljati nevarnostim. Po prvratu je bil svoje politično delovanje v vrstah bivše SLS nadaljeval in je prišel v središče našega državnega in političnega življenja, ko je bil izvoljen v narodno predstavništvo in ko je v Protivici vladi postal minister za vero, katero funkcijo je vršil od 19. februarja do 17. maja 1920. Minister dr. Jankovič se je moral nato iz zdravstvenih razlogov umakniti iz javnega življenja in se posvetiti svojemu zdravniškemu poklicu. 28. oktobra 1919 je bil imenovan za kazniški zdravnik v Mariboru. Deloval je dolgo vrsto let pri OUZD kot šef zdravnik, potem kot predsednik mariborskega zdravniškega društva in načeloval dolga leta klub slovenskega katoliškega akademkega starestinstva v Mariboru, ki ga je l. 1929 sprico njegovih zaslug imenovalo za častnega predsednika. Dr. Jankovič je za svoje javno in poklicno delovanje postal deležen priznanja tudi z najvišjega mesta. L. 1929. je bil odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje, l. 1933. pa z Jugoslovansko krono 4. stopnje. Razen tega je bil redni član slovenskega zdravniškega sveta dravske banovine. Vse življenje pokojnika je bilo plemenito tako v družinskem življenju kakor tudi v javnosti. Šel je dr. Jankovič slovel ne samo po Mariboru, ampak tudi po vsem Stajerskem kot socialni zdravnik. Bil pa je tudi praktičen in dober katoličan, ki je vedno daljal žive zglede verske gorečnosti ter izpolnjevala cerkvenih zapovedi.

Velik slovenski mož zapušta to solzno dolino. V nedeljo 4. t. m. ob pol 3 popoldne se poslednje poslovimo od njega ter ga spremimo na njegovi poslednji poti iz hiše žalosti na Pobreški cesti 20. Njegova plemenita duša pa se bo radovala v Gospodu, ki mu je bil pokojnik vse čas zvest otrok. Preostalim žalujotim naše globoko sožalje.

Barthou je na to omenil svoje razgovore z angleškim ministrom Edenom, ki mu je odkrito povedal, da Francijo predvsem skrbe nemške, napol vojaške organizacije. Nadalje je Edenu tudi obrazložil razne kritike, ki se dvigajo proti angleškemu razorožitvenemu načrtu, ker noče priznati potrebo poizkusne dobe. Brez te, vsaj nekaj let trajajoče poizkusne dobe bo dejanski položaj ta, če se uresniči angleški razorožitveni načrt, da bo Francija po preteku enega leta popolnoma razorožena, med tem, ko bo Nemčija popolnoma oborožena. Nemčija bi bila že po šestem letu močnejša od Francije, posebno kar tiče topništva in oklopnih voz. Angleški načrt onemogočijo tudi vsake vrste jamstva v primeru nenadnega napada od strani Nemčije, ker predlaga samo predhodno medsebojna posvetovanja, ne pa skupne obrambe proti napadalu. Barthou je slednjič opozoril Lorda Edena, ki je iskren prijatelj Francije, na nevarnost, ki preti Angliji sami, če se njen načrt uresniči, z ozirom na nemško letalstvo. Nemčija vendar zahteva polovično moč letalstva vseh njenih sosed, vrhu tega pa razpolaga s trgovskim letalstvom, ki se lahko čez noč spremeni v vojni letalstvo, ki bo v prvi vrsti ogrozilo varnost Anglije same.

*

Barthoujeva izjava je povzročila v parlamentarnem odboru in v javnosti zelo ugoden vtis, ker je jasna, miroljubna, a energična.

Drobne vesti

P. Estonski parlamentarni odbor je danes predložil vladi poročilo o prodaji dveh torpednih lovcov, katere je Estonska prodala južno-ameriški državi Peru. Odbor je soglasno sklenil predlagati vladi, naj obtoži pred sodiščem vseh onih 6 ministrov, ki so bili za to prodajo odgovorni.

P. Poljska vlada je radi slabega finančnega gospodarstva in prevelikega povečevanja dolgov razpustila varsavski občinski svet ter imenovala za Varšavo svojega komisarja, ki naj spravi v red mestne finance.

P. Snoči je francoska vlada predložila parlamentu zakonski predlog o reorganizaciji francoskega letalstva. Novi zakonski predlog nima namena povečati števila letal, ampak hoče obnoviti in modernizirati ves letalski park.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistvene izpremembe. Od zapada topleje.

naše kulture. Ker oznanja spomlad. Res. je, da gotove žalosti zapuščajo za seboj poleg iskrenega občalovanja tudi nauke neprecenljive vrednosti.

KOT JIH RAZLIKUJE NEMČIJA

Stalin je v svojem govoru o zunanji politiki Rusije povedal tudi to-le na naslov Nemčije: »Nekateri ljudje menijo, da bi morali »višji narodi«, kot so recimo Nemci, organizirati vojno proti »nižjim narodom«. Kol so na primer po njihovem mnenju Slovani. Samo na ta način, da bodo »višji narodi« zagospodarili in oplodili »nižje narode«, se bo svetovni položaj izboljšal. Nekdaj po Rimljanji mislili slično o prednikih sedanjih Nemcev, kot Nemci danes mislijo o Slovanih. Rim je takrat Germane imenoval barbare, ki so za vedno preleteli, da jih »višji narodi« vodijo in nad njimi gospodujejo. Toda Rim je takrat imel za to posebne razloge, ki jih pa pri današnjih nemških zastopnikih »višjega plemena« nikakor ne moremo najti. A barbari so se združili proti skupnemu sovražniku in so porušili rimsko cesarstvo. Kdo jamči berlinskim fašističnim peropisem, da bodo v boju z barbari imeli večjo srečo, kot pa svoje dni rimski imperijalisti? Kaj, ko bi se jim morda že v bližnji bodočnosti pripetila ista usoda.« (Po »Prager Presse«.)

PRAZNIK GOSPE MARIJE VERE

OB 25 LETNICI NJENEGA USTVARJANJA

Z gospo Marijo Vero kramljati je užitek posebne vrste. Približa se ti kot draga sestra, dasiravno je nisi v oči še nikoli videl. Ono vez, ki se je spletla iz njenih globokih likov med njo in srca gledališkega občinstva, nenadno začutiš, ko zaslišiš njeno toplo besedo; pred dušo ti stopi gospa Inger, Jelisaava Frankopanska in dolga vrsta onih silnih podob, ki so pretresale dušo. Obraz ji je spokojen. Ob vprašanih, ki so tipala za spomini prvega hrepenenja po umetniškem ustvarjanju in prvega vzgona v višino, ji je legel na lice daljni smehljaj, smehljaj, ki je za trenotek obsegel 25 let ljubezni in razočarani, vere in nevere, notranjih lepot, žrtlev in priznanj. Med pripovedovanjem pa so ji zdaj zdaj zadržale ustne mišice, kar je pričalo o utrujenosti. (Po popoldanski vaji za »Visoško kroniko« sem jo ujel v gledališki hiši, kjer mi je ljubezno ugodila želji za razgovor.)

»Bržkone ne bom mogla odgovorjati, kakor bi rada, ker sem malce utrujena. Z vsa dušo sem »Kroniki«. Pa kar vprašajte, gospod urednik, morbiti se mi bo, dasiravno nerada govorim, beseda razvezala.«

»Več vprašanih Vam bom dal, gospa, pa pripovedajte, kakor da Vam jih nisem dal.

Vaša življenjsko-umetniška pot? — Katera vloga ali katero delo Vas je v 25 letih duhovno najbolj zadovoljilo? — Ali ste doživeli v ustvarjanju življenju kaj takega, kar Vam je ostalo v neizbrisnem spominu? — Kdaj ste začutili kluc po tako globokem oblikovanju mater? — Kako ste prišli do režije in kakšni vidiki Vas spremljajo pri njej? — Kaj Vas je nagnilo k dramatizaciji »Visoške kronike« in zakaj ste vprav to delo izbrali za svoj praznik?«

Gospa Marija Vera se je začela vame, oči pa so ji bile zašle daleč naprej, v daljavo petindvajsetih let:

»Moje življenje je podobno romanu, ki je stikan iz samih čudovitih zgodb, a je vendar od prve do zadnje vrstice resničen. Kot neznanu dekletu se nisem videla gledališča ne velikih mest, a znala sem na pamet Ifigenijo, Marijo Stuart, Ivano d'Arc, Judito in več podobnih vlog. In nepoznano hrepenenje, oblikovati te velike podobe, mi ni dalo miru, dokler se nisem nekega dne odtrgala z doma in krenila naravnost na Dunaj v — »Burgtheater«. Ne morem vam podrobno risati vtisov in začudenj, ki sta jih izražala ravnatelj »Burgtheater« in ravnatelj dramatične šole na akademiji. Takega primera silnega hotenja še nista doživela. Spoznala pa sta, da je moje hrepenenje po gledališki umetnosti elementarno-pristno. Zatorej sta mi odprla vrata v akademijo; kjer se mi je razodelo toliko novega sveta, novih lepot in prijateljev! Po končanem študiju sem nastopila v Zürichu in sicer v prvi vlogi — Ivane d'Arc. To je bil moj javni krst. Iz Zürichja je šla moja pot preko manheimskega dvornega gledališča v Berlin, kjer sem se ob Reinhardtovo oblikovala pet let. Za tem sem sprejela angažman v Baslu in končno v Gdansk, kjer sem preživela prežalostna vojna leta. Po prevratu sem bila poklicana v Jugoslavijo ter nastopala po raznih srbohrvatskih mestih, dokler se nisem v sezoni 1923/24 za stalno preselila v Ljubljano. To je pot, ki je na zunaj podobna poti sleherni umetnice. Ničesar ne vidite na njej, razen prečudnega bega z doma za hrepenenjem po gledališki umetnosti. Ne vidite globoke vere v sveto poslanstvo gledališke umetnice, v borbe in žrtve, v ure upa in ure brezupa. Opazovalec vidi samo zunanjo pot. In vendar nosi umetnica-tragedinja v sebi tisoč usod mater, žena in deklic. Ko odkrije eno samo usodo, zatrepčejo srca občinstva, zakaj dojele so življenje, ki ni z ničemer prekrito, marveč stoji pred njimi v vsej tragični usodnosti in bolečini. Ljudje so opazili in doživeli sebe. Taka je notranja pot umetnice.«

Ozrla se je skozi okno v siv predvečer.

»Vprašali ste za doživetje. Gdansk je bil kraj mojega srca. Saj veste, kako so bile duše žena in deklet med veliko vojno izpraznjene. Vera v življenje in človeške vrednote je ugasnila. Ljudje so se predajali trenutkom izživljanja, saj ni bilo nikjer lučke, ki bi jim svetlila v lepše dni. Vsega lepšega je konec! In takrat jim je gledališče odkrivalo življenja, ki so postala ženam in deklicam lučke... Tiste hvaležnosti in ljubezni ne bom nikoli pozabila; tistih rož in solz... Takrat sem najgloblje doživela poslanstvo umetnosti.«

Gospa Mariji Veri je žarel obraz kot otroku ob čudoviti pravljici.

Katera vloga me je duhovno najbolj zadovoljila v teh 25ih letih? Težko je povedati. Življenje se v petindvajsetih letih spreminja, z njim okus in doživljanje. Enkrat vas je pretreslo to, drugič ono. Enkrat vas notranje očisti in povzdigne ta podoba, drugičkrat druga. Tem bolj se lo pozna v toliki časovni razdalji. Kot začetenca sem ljubila vloge, ki so bile esencko vidnejše, na zunaj učinkovite; kesneje pa sem se zmerom bolj nagibala k psihološko diferenciranim vlogam, ki so mi zaposile vse kotičke duše. In vendar bi skoro mogla odgovoriti na vaše vprašanje točneje; v letih ljubljanskega življenja sem najbolj doživela Jelisaavo Frankopansko v Zupančičevi »Veroniki Deseniški«. Ta vloga mi je prinesla nova razkritja in me duhovno najgloblje opojila. A tudi Ifigenija mi je pri srcu in sicer kot delo in vloga.

Mati... Na to vprašanje vam morem odgovoriti samo s spominom: Ko sem na dunajski akademiji kot učenka poskušala s takimi vlogami, so mi dejali: Vi ste po svojem notranjem bistvu ustvarjateljica za materinske vloge. To pa sem šele kesneje spoznala, ko sem se zamislila v duševno veličino in skrivnostno mater.

Režiserka! Čas je tak, gospod urednik, da se danes nikjer na svetu več ne igrajo resne igre v toliki meri kot nekdaj. Avtorji klasičnih del so se več ali manj umaknili z repertoarjev. Danes prihajajo na oder veseloigre. Ljudje hočejo veselja. V takem repertoarju pa za moje vloge ni prihike. In prav zato, da sem imela prihiko, vsaj v lisenovih delih, tudi sama igrati, sem začela režirati. To pa je živčno naporno delo. Kot režiser moraš namreč gledati duševno-perspektivno vse dogajanje na odru; če si pa glavna oseba v delu, to izdubiš z vida, ker si v sredini in se moraš duševno vedno izmakati iz vloge. To sem občutila zlasti v »Gospe

Inger« in v »Johnu Gabrielu Borkmannu«. Vidik režiji pa je samo oden: doživetje in stil, ki je primeren delu.

O vzrokih za dramatizacijo »Visoške kronike« sem že mnogim pravila. A zanima vas tudi, zakaj sem prav to delo izbrala za svoj praznik. Ko sem se pred desetimi leti vrnila, je bilo prvo slovensko leposlovno delo, ki sem ga po tolikih letih brala, vprav Tavčarjeva »Visoška kronika«, ki je takrat izhajala v »Ljubljanskem Zvonu«. To delo me je po svoji dramatični moči prevzelo. Že takrat sem mislila na dramatizacijo. A leta so tekla v drugi smeri. Ko pa je prišlo vprašanje, katero delo naj predlagam za svoj praznik, sem si mislila: velikih vlog sem že dosti igrala; za tak dan se naj umaknejo tuje literature; na njeno mesto naj stopi naša, slovenska, ki je bližja mojemu srcu in srcu slovenskega občinstva. In prav to Tavčarjevo delo ima toliko ljubezni do slovenske zemlje! Pa ne le za ta dan, mislila sem nasploh: Srbi in Hrvatje igrajo svoja domača dela, naj tudi to pride — dokler ni boljšega — v slovenski repertoar. Na ta način, se mi zdi, bom najlepše praznovala svoj dan...«

Zmračilo se je. Zunaj se je cedil iz megle rahel dež. Pa ko sem odhajal, tega nisem čutil. Po takih razgovorih se človek nekam povzdigne: svet, ki je danes tako neskončno prazen, se ti zdi zopet lep in izvljenja vreden. L. G.

MARIJA VERA - UMETNICA

Gospa Marija Vera praznuje danes petindvajsetletnico svojega umetniškega dela. Ta jubilej je iz nekega posebnega razloga važen in vesel. Tedaj, ko se je naše predvojno gledališče borilo med umetnostjo in življenjem ter v svojih ozkih razmerah umiralo, je v velikem svetu stopala po svetli poti mlada tragedinja; bila je, kakor so bili tudi drugi izmed velikih — saj smo imeli wagnerjanke in dvorne pevce — izginila je izpred naših oči, pa je po čudni poti, edina, z vsem bogastvom svojega znanja in umetniške moči, naenkrat stala sredi med nami in prinesla slovenskemu gledališču vs svoj veliki svet. Skoraj prevedlika in preveč dograjena za oder, ki je z mladostnim zamostom šele hitel na kvišku, se je temu nemiru približala, a stala ves čas sredi nje kot živa, nesprenljiva varuhinja čiste, nedotakljive lepote in veličine. Gospa Marija Vera je za naše gledališče še vedno ostala veliki svet, je naše današnje merilo umetniške zrelosti in kluc od tam, kjer vse, kar je nedopovedljivega, govori preprosto besedo, in vse, kar je groznega in nedoumnega, prehaja v jasno sproščenost in očiščenje.

V dveh velikih elementih se je oblikovala umetnost Marije Vere: ob klasični lepoti in psihološkem konfliktu, ob tem, kar je bil zadnji vrh idealistično-realističnega gledališča; tedaj, ko so že Hudožestveniki odpirali bajne skrivnosti realizma in je Reinhardt z drzovito preciznostjo in domisljicami zmagoval s svojimi izbranci. Ob tragični preizkušnji lepote, harmonije med besedo in podobo je doživela Marija Vera svoje mladostne zmage. Po dunajski akademiji, kjer je pri svojih javnih nastopih zbudila splošno sodbo o bodoči tragedijnji, je odšla v Zürich in takoj zmagovala z »Devico Orleansko«. Njeni uspehi so ji objubljali navzgor, kar je bilo tedaj mogoče: dunajsko dvorno gledališče, in res je bila že takoj 1908 sprejeta v stalež tega gledališča in ostala v njem do vojne. Medtem je preko Zürichja, dvornega gledališča v Mannheimu, Stadttheatra v Berlinu v zvezi z Reinhardtovo preigrala vso nemško visoko tragedijo, oblikovala prav vse Schillerjeve junakinje, Goethejevo Ifigenijo, Grillparzerjevo Hero, Medejo, velike Hebbelove ženske podobe, lisen, moderno nemško dramo Hauptmannovo in Sudermanovo itd.; tudi Shakespeareova Porzia, Viola in druge so v tem sporedu. Iz vseh tedanjih poročil zveni premagajoča sila zunanje in notranje lepote, skladnost vzvišene vsebine in oblike, vse občuduje globino in nežnost njenih dojetij. Konrad Falke ji je kot Rhodopi (Hebbel) napisal čudovito analizo in jo sestavil v veliko igralško sliko, v kateri se odkriva vsa mlada veličina Marije Vere pred petindvajsetimi leti. Zraven pravi: »Dve neprecenljivi vrednosti sta v tej podobi: velika linija in veliko čuvstvo, ki z vsepremagujočo silo naskakuje najboljši zakrknjeno srce.« Igrala je Roksano s Kaincem kot Cyranojem še malo pred njegovo smrtjo; z Reinhardtom je gostovala po vsi severni Evropi do Petrograda in igrala v Sleherniku Vero, v Simi ptici Luč, v Romeu in Juliji grofico Capuletovo; 1912 je v Gdansk sodelovala pri slavnostnih igrah in igrala Kasandro v Aishylovi Orestidi in Violo v »Kar hočete«; srečujemo jo v družbi velikih soigralcev: Moissija, Heineja, Bassermanna, Wegenerja, E. Bergnerjeve itd. — dve podobi pa se stalno ponavljata v pisanem številu njenih iger: Ifigenija in Hedda Gabler, dve priči ženske lepote, ena velika v svoji čistosti in odrešujoča, druga boleča v svoji notranji neskladnosti; ena utelešena spolnitatev hrepenenja po lepem in dobrem, druga zla volja ranjena in neuteljena žene, ki ima v zlohotnem nagonu vendar še zadnji veliko misel: umreti v lepoti!

Preko vojnih let v Gdanskem, po vojni v Baselu je Marija Vera preko Belgrada prišla s svojo Heddo Gabler, Judito in Ifigenijo v Ljubljano. Čas klasične lepote se je bil tudi v velikem svetu umaknil absolutnemu igravcu, namesto harmonije podobe in doživetja je stopil absolutni teater in absolutni igravec. Pri nas pa je Marija Vera z lisenom in klasicizmom budila čut za dograjeno obliko, jase in plemenit izraz in v svojih režijah in igrah podala trdne priče močnega duha in ponudarjala »umirajoče lepote«, ki v pravi duhovni kulturi ne sme nikoli umreti.

Ta čas je bil tudi za go. Marijo Vero prohed od visokih junakinj — na široko cesto življenja, kjer je bolečina bolj vsakdanja in sta trpljenje in umiranje naravnost in bolj človeška stvar. Pa tudi tu govori še vedno tisti daljni glas od onstrani: vera v moč lepote in čuvstva je tako trdna, da je tragedinja sicer stopila s koturno prav tisk tebe, pa se zaradi tega ni niena notranja bolečina še prav nič ublažila; čim tišja je, čim preprostejša, tem globokša, čim vsakdanjša tem pretresljivejša. Take so njene podobe v naših domačih igrah: Mati v »Domu«, Tončka »Pri Hrastovih«, Osoinica v »Kraljični Harris«, Jelisaava v »Veroniki Deseniški«, ali v novi socialni in problemski igri kot Gospodinja, ali mati v Svetem plamenu — ali pa tudi mati v Sleherniku.

Za svojo 25letnico nam je ga. Marija Vera sama pripravila dramatizacijo »Visoške kronike«, da v domači igri praznuje zvestobo lepoti in etosu, ki sta en in isti ustvarjajoči duh starega in novega gledališča. F. K.

Za delo so prosili

Strašne številke o tistih, ki bi radi delali, a ne dobe dela

Ljubljana, 2. marca.

Kadar govorimo o brezposelnosti, moramo predvsem zavrniti dve skrajnosti javnega mnjenja, namreč da so vsi brezposelni v resnici le delomržeži in potepuhi, pa tudi naziranje, da so brezposelni brez izjeme le neprostoovoljne žrtve razmer. Resnica je, da je bilo celo v časih najboljše konjunkturo vedno precej raznih potopačev, ki so jih mogle oblasti zavračati, češ, delo si poiščite, povsod se dobi delo. Danes pa je težko reči kateremukoli prosilec, naj gre delat, ker ti more vsak odgovoriti: »Prav rad, samo dela mi dajte!« To žalostno stanje, da za tisoče marljivih rok ni dela, seveda izrabljajo tudi poklicni delomržeži, ki nadlegujejo podeželsko ljudstvo prav tako, kakor mestno in ki prosjajo tako okoli raznih oblasti, kakor tudi okoli dobrotelnih organizacij.

Precej točen pogled v pravo stanje brezposelnosti nudijo podatki Borze dela. Podatki, ki jih vsak mesec objavlja OUZD, so nekako merilo, v koliko pada zaposlenost ali raste, razlike in izpadki v računih tega zavoda pa se skoraj redno ujemajo s številkami onih, ki se zatekajo na Borzo dela za podporo oziroma s prošnjami za zaposlitev. Brezposelnost v Sloveniji je seveda večja, kakor jo kažejo te številke, toda te veljajo izključno za ono delavstvo, ki izven svojega dela nima nobenega drugega vira zaslužka, niti možnosti prehrane, torej ki ne ve, kaj bo imelo drevi v loncu. Podatki za Slovenijo kakor jih objavljamo, kažejo črno sliko.

Lani je iskalo pri Borzi dela v Ljubljani zaposlitve 8015 moških in 2594 žensk, skupno 10.609. V Mariboru je iskalo dela 5865, od teh 3194 moških in 2641 žensk, v Celju 3363 moških in 830 žensk, skupno 4193, in v Murski Soboti 3104 moških in 2482 žensk, skupno 5586. V vsej Sloveniji je torej na Borzi dela iskalo dela 17 tisoč 676 moških in 8577 žensk, skupno 26.253 delavcev. Te, za Slovenijo ogromne številke prav nazorno dokazujejo, da se naši delavci ne branijo dela, temveč nasprotno, da zanj prav prosijo; torej, da so med brezposelnimi v večini marljivi ljudje in ne delomržeži.

Nasprotno pa je bilo na Borzah dela s strani delodajalcev ponujeno delo v vsej Sloveniji 6067 moškim in 5167 ženskam, skupno 11.234 delavcem. Ponudbe za delo torej niso dosegle niti polovice povpraševanj. Uspešnih posredovanj pa je Borza dela po vseh svojih štirih uradih izvršila v prilog 5284 moškim in 4407 ženskam, skupno 9686 delavcem. Vsak tretji prosilec je torej dobil delo.

Ce odštejemo odpadle prijavitelce, ki jih je bilo 8558 moških in 5307 žensk, skupno 11.865, je konec decembra ostalo še (te številke bi veljale za nekako končno število pravih, pri podjetjih zaposlenih delavcev):

V Ljubljani je bilo konec decembra prijavljenih 2485 brezposelnih moških in 657 žensk, skupno torej 3140 delavcev; v Mariboru 374 moških in 160 žensk, skupaj 534; v Celju 939 moških in 46 žensk, skupaj 985; v Mur. Soboti 39 moških in 4 ženske, skupaj 43. V vsej Sloveniji ima torej Borza dela v evidenci 3835 moških in 867 žensk, skupaj 4702 delavca.

Delavci, ki iščejo v drugem kraju dela,

Smučarski dom pod Bogatinom

Smučarski dom podružnice SPD Bohinj na Planini na Kraju pod Bogatinom je oskrbovan vso zimo. Dom stoji v osrčju obsežne Komne, katera nudi nešteto gorskih terenov. Dostop v te dele je najudobnejši od hotela »Zlatorog« po nekdanji lepo izpeljani vojaški cesti. V »Zlatorogu« so na razpolago tudi nosači.

Pogreb Janovega očeta

Vižmarje, 2. marca.

Danes dopoldne smo pokopali daleč naokrog znanega Janovega očeta. Pokojnik, ki je dosegel 83 let, je bil zelo zanimiva osebnost. V vseh stvareh se je spoznal, povsod je znal najti dober izhod in marsikomu priskočil z dobrim nasvetom na pomoč. Pred šestimi leti si je sam napravil krsto, ki je bila brez vsake grče, zadnji čas pa je tudi sam določil, kako mora biti napravljen na mrtvaškem odru in kako mora biti ta čas opremljena in prevlečena v črtno njegova mizarska delavnica, v kateri je ležal pred slovesom iz domače hiše. Dr. M. Justinu, ki ga je obisoval zadnje dni, je rajnik rekel, da ima samo še eno skrb in sicer, če bo njegov potni list za večnost dober. Pogreb, katerega je vodil g. dekan V. Zabret ob asistenci treh gospodov duhovnikov, je dokazal, kako zelo je bil pokojni Janov oče spoštovan pri vseh ljudeh. V velikem številu so pokojnika spremlili vsi domačini in okoličani. Pevec so mu v slovo zapeli pred hišo, v cerkvi po sv. maši in ob odprtem grobu. Naj se dobri Janov oče odpočije v domači šentiviški zemlji po dolgem trudopolnem življenju!

imajo pravico do polovične vožnje. Te olajšave nakazuje tudi Borza dela. Lani je bilo vseh objav izdanih 8385 v skupni vrednosti 594.000 dinarjev.

Precej pogleda v stanje brezposelnosti v Sloveniji kažejo tudi številke o izplačanih podporah. Brezposelni imajo pri nas prav majhno podporo in še to pod težkimi pogoji. Morajo biti vsaj 4 mesece na delu, to se pravi socialno zavarovani, potem imajo šest tednov pravico do podpore. Po pravilniku izplačuje Borza dela takim delavcem: samskim tedensko 60 Din, oženjenim brez otrok 78 Din, z enim otrokom 96 Din, z dvema otrokoma 114 Din, s tremi otroci 132 Din, s štirimi otroci 150 Din, s petimi ali več otroci pa 168 Din. Kljub tem malim zneskom pa je lani borza dela izplačala podporo: v Ljubljani 572.000 Din, v Mariboru 271.000 Din; v Celju 161.000 Din; v Murski Soboti 4500 Din, skupno 1.010.000 Din samo rednih podpor. Poleg tega pa je dala Borza dela 15.000 potnih podpor in 315.000 Din izrednih podpor, torej je vseh podpor izplačala 1.359.000 Din.

Tako govore številke Borze dela za lansko leto. Pri nas še nimamo obvezne registracije brezposelnih in bodo te številke ne približne za en del delavstva. Pomisliti pa je treba, da je mnogo delavcev, ki bi sicer imeli pravico tudi do podpore, samo predaleč jim je do borze dela v mestih ter niti ne vedo, da morejo ujeti nekaj kovačev. Le pomislimo na položaj lisenih delavcev. Dalje imamo pri nas vse polno mladoljetnikov, ki še niso bili zavarovani ter nimajo pravice do podpore, dalje takih, ki so to pravico že izkoristili, nato takih brezposelnih, zlasti boljše kvalificiranih delavcev, ki iz umljičnega ponosa še ne prosijo za podporo in se borzi dela ne prijavijo ter životarijo s slučajnim zaslužkom. Sem je pristeti še neštete brezposelne obrtnike, brezposelne intelektualce in končno še ogromno armado lačnih kmetijskih kajzarjev, gostačev, osebenkarjev in dninarjev. Točna statistika o pravem stanju brezposelnosti v Sloveniji bi bila strahotna.

Toda če računamo take delavce, ki nimajo nit krompirjeve njivice, niti priložnosti, da bi sem in tja kaj zakrpal (brez vrednosti obrtnih oblastev in obrtnih združenj), moramo vzeti za podlago vsaj trojno, če ne četverno število izkaza borze dela. To bi se reklo, da je v Sloveniji trenutno vsaj 15.000 odraslih delavcev popolnoma brez slehernega dohodka, navezanih na miloščino. Računajmo še k vsakemu tri družinske člane in vemo, da danes okoli 45.000 slovenskih ljudi s strahom pričakuje pol dne in ne ve, kaj pride na mizo, ali solata s kavo ali brez kave (namreč redke žitne).

Toda premislimo še dalje: v številke niso všteti n. pr. rudarji, ki delajo komaj tretjino štihot, niso všteti vsi nešteti delavci, ki delajo za malenkostno dnino, ob kateri prav stradajo s svojimi družinami, številni nameščenci z malenkostnimi plačami — čim bolj to premišljamo, vidimo, kako vprašanje brezposelnosti v Sloveniji sega dalej in dalej in postaja najbolj važen sodoben slovenski socialen problem. Le kje je tisti, ki bo mogel to vprašanje zadovoljivo rešiti in dati tisočem in tisočem slovenskih družin dovolj kruha?

Škofovo opozorilo

V zadnjem času se vedno pogosteje oglašajo po hišah moške in ženske osebe, ki vsiljujejo za mašen denar knjizice z versko vsebino. Mnogi v dobri veri nasedajo zapeljivim besedam in kupujejo knjizice. Zmotijo jih vabljivi naslovi, kot na pr.: »Harfa božja«, »Kje so mrtvi?«, »Kraljestvo božje, up sveta«, »Pribežališče v kraljestvo«.

Opozorjam, da so to krivoverske knjige. Izdaja jih krivoverska ločina »Raziskovalcev sv. pisma«, ki se je šele pred par leti iz Amerike priselila v naše kraje. V knjizicah se oznanja cela vrsta težkih zmot o temeljnih resnicah sv. vere, o Bogu, o Cerkvi, o človeški duši in o poslednjih rečeh.

Knjig s tako vsebino katoliški kristjan ne sme brati niti jih shranjevati. Zato vse vernike opozorjam, da ste proti tem osebam skrajno previdni. Odkločno odklanjajte krivoverske knjizice. Kupujte samo take knjige verske vsebine, ki imajo izrečno dovoljenje cerkvene oblasti.

† Gregorij, škof.

Kdor se ubožca usmili...

Vincencijeva konferenca v Novem mestu.

Novo mesto, dne 1. marca 1934.

Preteklo nedeljo je imela tukajšnja Vincencijeva konferenca svoj občni zbor v dvorani Prosvetnega doma, ki je bil zelo dobro obiskan. Navzočnih je bilo nad 200 članov, podpornikov, dobrotnikov in prijateljev naše karitativne organizacije.

Predsednik prof. dr. Tiller se je v uvodnem govoru spominjal umrlih dobrotnikov in podpornih članov. Opisal je karitativno delo Vincencijeve konference. Poudarjal je med drugim, da deluje danes že čez 14.000 konference, ki imajo čez 200.000 delavnikov in 2 milijona podpornikov in dobrotnikov. Lansko leto so razdelili za uboge in bedne te konference okoli 500 milijonov dinarjev.

V Sloveniji je bilo lani 27 konferenc, ki so imele čez 300 delavnikov članov in čez 15.000 podpornikov in dobrotnikov. Izdale so okroglo 1 milijon dinarjev podpor.

Novomeška konferenca deluje od svoje ustanovitve 28. marca 1928 ter je razdelila med novomeške uboge v dosedanjih poslovnih letih okrog 84 tisoč Din. Leta 1933. je razdala ubogim 7795 25 Din. V občutni zimi je poskrbela 7 družinam po 1 meter drv.

Na občnem zboru je predaval s pomočjo skioptičnih slik o sv. Vincenciju Pavelskem, o Vincencijevih konferencah in dobrotelnih ustanovah v Sloveniji g. p. Ladislav Pintar.

Po poročilu odbornikov se je predsednik dr. Tiller zahvalil še vsem, ki so podpirali konferenco in jih bodril k nadaljnjemu delu krščanske ljubezni z zagotovilom: Kdor se ubožca usmili, na obresti posojuje Gospodu; in Gospod mu povrne. (Preg. 19, 17.)

★

Metlika

»Bafa« v Metliki. Dolgo se je napovedoval prihod Bafe v naše mesto. V terek je pa le odprl svojo trgovino na Ganglovnem trgu. Kako je bil njegov prihod vsaj nekaterim zaželjen, kaže to, da je bila trgovina že prvo noč oskrbovana z nekim črninom.

Ljubljanske vesti:

Automobilski klub polaga račun

Ljubljana, 2. marca.

Slovenski avtomobilisti združeni v dveh avtoklubih, v Ljubljani in v Mariboru, ki sta zopet sekciji osrednjega Avto-kluba v Beogradu, imajo precej dobro in marljivo združenje, ki uspešno brani njihove koristi. Zlasti lani je društvo pokazalo zelo živahno delovanje. Svoji je na svojem obnem zboru polagal račune ljubljanski Avto-klub, Udeležba sicer ni bila velika, kar je pač znamenje, da imajo člani popolno zaupanje v delo odbora. Poročila odbornikov pa so bila prav zanimiva.

Občni zbor je otvoril predsednik kluba g. Avgust Praprotnik. Mestno občino je zastopal g. Urbas. Predsednik je prečital udatnost oziroma pozdravne brzojavke pokroviteljev kluba kraljevi Mariji, predsedniku knezu Pavlu ter osrednjemu odboru v Beogradu. Spomnil se je tudi lani umrlega člana g. Edmunda Kocbeka iz Kranja. Dalje je omenjal težek položaj, ki je lani doletel avtomobilizem ter velik napor Avto-kluba, da se to stanje zboljša.

Poslovno poročilo upravnega odbora je podal tajnik Rado Hribar. Iz njegovega obširnega in izčrpnega poročila posnemamo, da je imel Avto-klub konec lanskega leta 166 rednih in virilnih članov, 56 članov Kola avtomobilistov in 21 članov Kola motociklistov; skupno torej 243. Padec članstva je bil kljub vsemu le malenkosten. Klub je izdal lani 286 triptikov, to je 31 manj kakor predlanskim. Največ triptikov je bilo seveda za Italijo in Avstrijo. Podrobno je poročevalce opisal vsa številna posredovanja in korake, ki jih je odbor napravil pri raznih oblasteh. Doseženo je bilo, da je bila lani uvedena diferenciacija državne takse in opravljena pavšalna taksa. Posrečilo se je

tudi odpraviti pobiranje mitnine. Mnogo se je trudil Avto-klub tudi za olajšanje položaja motociklistov. Posrečilo se je, da je bila ukinjena obvezna uporaba mešanice z bencinom. Žal pa je bila trošarina na gorivo takoj povišana.

Napoved finančnega ministra o 25—100% povišanju pridobitinske osnove za lastnike osebnih avtomobilov je imela za posledico, da je bilo samo v Sloveniji odjavljenih nad 50% osebnih avtomobilov, 12% tovornih avtomobilov in nad 41% motociklov. Delo Avto-kluba je imelo končno ta uspeh, da je finančni minister to svojo napoved umaknil.

V nadaljnjem poročilu je tajnik navajal še druge uspehe, ki jih je Avto-klub dosegel v korist avtomobilistov, nato pa je opisal razne izlete in družabno delovanje kluba.

Blagajniško poročilo je podal Govekar. Na predlog člana nadzorstvenega sveta Borisa Hribarja je bila vsemu odboru izrečena razrešnica.

Letos so po turnusu izpadli iz odbora Praprotnik, Bobine, Klemenčič in dr. Savnik. Predsednik Praprotnik je omenil, da je že 10 let predsednik kluba in da klub potrebuje sedaj bolj sveže moči ter je potreben drugega predsednika. Na željo članov pa je ponovno prevzel odborniško mesto ter ga je upravni odbor nato izvolil ponovno za predsednika. Tudi ostali trije gospodje so bili ponovno in soglasno izvoljeni v odbor. Nadzorni odbor in zastopnika v osrednjem odboru so ostali isti. Sledila je razprava o proračunu ter je bil soglasno odobren za letošni proračun v skupnem znesku 155.000 Din. Članarina se je znižala od 800 na 600 Din in od 400 na 300 Din. Sklenjeno je bilo dalje, da Avto-klub še naprej izdaja svoje glasilo obnem tudi odborove okoličnice članom.

Din. — Iz delavnice Petra Škafarja v Igriški 11 je nekdo odnesel dinamo svetilko za kolo, vredno 300 Din.

• Vsaka dama, katera rabi eleganten klobuček nizke cene, naj obišče Salon Anita, Krevkov trg 10, Ljubljana.

• Širjenje prostitucije. V Ljubljani prav strahotno raste pojav prostitucije. Dekleta, ki odhajajo v Ljubljano iskat službe, kaj pogosto zapadejo vplivom slabe družbe in tako raste vedno sproti kader žensk nemoralnega poklica. Samo v noči na petek je policija pobrala po raznih nočnih kavarnah in drugih lokalih 11 deklin. Nekaj pa jih je prišlo tudi iz drugih krajev, tako iz Maribora in Celja, odkoder sta jih poslali tamkajšnji policiji, ker so v Ljubljani okradle svoje kavalirje ter nato zbežale. Vse aretiranke so same zakrknjene grešnice, že večkrat kaznovane. Policija bo predlagala sodišču, naj te dekline pošlje za daljšo dobo v Begunje.

• Vlasto iščejo. Školastika K., ali kakor sama sebi pravi Vlasta, je povzročila ljubljanski policiji že obilno situacijo. Stara je 27 let, v svojih rokoma-harskih poslih in v nečednem poklicu pa bolj izkušena kakor katerakoli 10 ali 20 let starejša zločinka. Vlasto je pred mesecem dni policija vnovič prišla, bilo je dvanašič, in jo odvela v bolnišnico v zdravljenje. Vlasta pa je neke noči naskrat izginila iz bolnišnice. Policija jo sumi, da je bila ona tista, ki je nekli streljanci ukradla par čevljev. Sedaj jo iščejo na raznih koncih, toda na ljubljanskih ulicah Vlaste ni.

Kranj

Pri družbi »Avtopromet Jezersko« so te dni nastale nekatere spremembe. S 1. marcem sta izstopila iz družbe sedanja družabnika Paar Franc in Virnik Peter. Vstopil pa je Grajzar Ciril, avtotaksi in posestnik v Kranju. — Goslinar na Jezerskem vrhu je prevzel g. Virnik Peter in namerava isto odpreti dne 15. marca. Obveznosti do 1. marca 1934 napram družbi prevzameta dosedanja družabnika. G. Grajzar namerava kupiti nov moderen izletniški avtomobil, tako da bo v bodoče družba »Avtopromet Jezersko« razpolagala s petimi avtomobili. Vožni red in cene ostanejo do preklica sedanje. Še ta mesec se bo pričelo z rednim prometom.

Lovišča izlicitirana. V ponedeljek dopoldne se je na okrajnem načelstvu v Kranju vršila dražba lovišč, ki je izpadla tako: Kranjsko lovišče je izdrazil veletrovec g. Savnik Ivan za 3100 Din. Lovišče občine Sv. Jošt je izdrazil g. Smid Pavel za 5200 Din. Lovišče občine Senčur so izdrazili g. Boh, gostilničar, in družba za 8000 Din.

Licitacija gramoza. V ponedeljek dne 5. marca ob 9 dopoldne se bo v pisarni okrajnega cestnega odbora pri Peterku med drugim tudi licitirala dobava gramoza za cesto Kranj—Škofja Loka (Gaščejuh). Prinesiti je treba seboj tudi potrdilo o plačanih davkih.

V madžarskem uradnem časopisju pa je drugo jutro volitev v Skalicah bila opravljena s temile besedami: »Dr. Nikolaj Kostyal (narodna stranka dela) je bil izvoljen za 1011 glasovi proti 246.«

Sloveči voditelj madžarskih konservativcev baron Sennyey je nekoč o ogrski upravi dejal: »Sredi Azije smo.« In zdaj se mi, da moji bravci ne bodo zanimali resnice te trditve. »Extra Hungarim non est vita.« se glasi star pregovor, »aut si est vita, non est ita.« Le zadnja polovica je resnična. Po svojih skušnjah, ki sem si jih nabral »slavnega 1. junija« v Skalica, moram iz globočine srca zaklicati: »Zahvaljen bodi Bog, da zunaj Ogrske res ni tako!

P. Kolišek in jaz sva prišla v Skalico nekako ob 15.30 in sva odšla kmalu po 19. Ko sva se — sedaj po glavni cesti — peljala iz mesta, sva prišla mimo hiše dveh dam, ki sta stari znanki dr. Koliška, Gospa Vilijemina Drizhal je vdova prejšnjega ravnatelja češke realke v Brnu. Ker je dama iz Skalice, po smrti svojega moža tukaj prebiva. Sedaj je stara nad 70 let. Na dan volitev si ni niti ona niti njena hči upala stopiti iz hiše. Ko sva se pa peljala mimo, sta sloneli na oknu ter poklicali mojega prijatelja. Ustavila sva pred hišo ter ju obiskala za kakih 20—25 minut.

Dne 16. junija je krajevna oblast v Skalica h klicala gospo Drizhal in jo kaznovala z globo 100 kron, ker ni policiji naznanila, da sta jo obiskala dva tučja! Najprvo so jo obdolžili, češ, da nama je dala kosilo in prenočišče. Ko pa je to neresnico zanikala, so ji končno verjeli in dali razumeti, da bi jo sicer kaznovali z dvojnico globo. Gospa Drizhal se je pritožila na komitatso oblast v Nitri. Ni še treba navedeti, da so tu potrdili odločbo svojih uradnih tovarišev v Skalica.

Mariborske vesti:

Mestni avtomobilski promet ogrožen

Vprašanje avtomobilnega prometa se v javnosti zadnje čase živalno razmotriiva, zlasti z ozirom na nove davčne in takse obremenitve, ki ogrožajo obstoj našega avtomobilnega prometa. Nove obremenitve so posebno zadele mariborski avtomobilni promet, ki vzdržuje poleg nekaterih aktivnih podeželskih prog še celotno mestno avtomobilno omrežje, ki mu ne prinaša nikakega dobička. Takse na avtomobilne vozovnice so določene za popravilo in vzdrževanje cest, po katerih se promet razvija. Radi tega je malo verjetnosti, da bi se popolnoma odpravile. Pri tem pa je sedaj vprašanje, čemu se pobirajo takse tudi v mestnem avtomobilnem prometu, saj vzdržuje mestna občina ceste iz lastnih sredstev ter ne prejema za to od države nobenih dotacij. Radi tega je mariborska ob-

čina stavila nov predlog, naj se loči mestni avtomobilni promet od podeželskega. Pri mestnem avtomobilnem prometu naj se takozvana prometna taksa, ki znaša po novem 15 odstotkov od vozne cene, sploh ukine, v nasprotnem slučaju pa naj država, ki takso pobira, določi iz tega narava primeren denarni ekvivalent za vzdrževanje občinskih cest na področju mesta. Samo z obremenitvijo mestnih prog dobiva država od mariborskega avtomobilnega prometa okoli 300.000 Din letno. Če bo država upravičeni predlog mariborske občine osvojila, potem bi bilo možno misliti tudi na obnovev voznega parka ter na znižanje voznih cen v mestu, v nasprotnem slučaju pa je nadaljnje vzdrževanje mestnih avtomobilnih prog resno ogroženo.

□ Franja Tovornika zadnje spremstvo. Pogrebi so se zbrali v četrte popoldne na pobeškem pokopališču. Veliko jih je bilo, da je mogel od njih številu vsakdo spoznati, koliko prijateljev in znancev si je blagopokojni pridobil v vseh stadij mariborskega prebivalstva. Med pogrebi je bilo videti zastopnike najrazličnejših stanov in poklicev, poleg tega pa polnoštevilno njegove stanovske tovariše in tovarišice z upravnikom Narodnega gledališča dr. R. Brenčičem na čelu. Mrtvaške in pogrebne obrede je ob asistenci prvega magdalenskega kaplana Autona Cutule opravil dr. Josip Meško, ki je vodil mrtvaški sprevod. Na čelu so korakali z družveno zastavo člani in članice Katoliškega izobraževalnega društva na Koških. Presunljive so bile poslovljne besede, ki jih je mlademu stanovskemu tovarišu spregovoril glavni režiser Joško Kovič v imenu gledališke uprave in tukajšnjega Združenja gledaliških igralcev. Tesnoba je prevzemala vse, ki so ranjkemu zadnju pot posodili, ko so člani gledališkega pevskega zbora odpeli pod vodstvom dirigenta Lojzeta Herzoga »Vigreda in »Človek glej«. Turobno so odmevale žalostinke vojaške godbe, ko je jela padati zemlja na rakev slovenskega teaterskega človeka, gledališkega igralca in dobričnega Frana Tovornika. Spomin naj bodi nam trajen in svetel. Zalujočim svojim in težko užaloščenim vdovi iskreno sožalje!

□ Drugi letošnji predavalni večer je bil v četrtek v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Predaval je odlični poznavalec mariborske zgodovine in arhivar Franjo Baš o Mariboru pred 100 leti in v zanimivih izjavanjih ponazoril številno nayožitim hvalnim poslušavcem marsikaj iz naseljenostnega položaja, pa tudi gospodarskih, stanovskih, družabnih in narodnosnih razmer, v katerih so mariborski meščani in prebivalci živeli pred 100 leti. Pojasnil je s konkretnimi navedbami marsikatero zanimivost, ki doselej še ni bila znana ali raztolmačena, med drugim vprašanje bivanja Karadžordja v Mariboru. Predavatelja je s toplimi uvodnimi besedami pozdravil v imenu zadruga »Narodna knjižnica« njen načelnik bogoslovni profesor dr. Josip Jeraj.

□ Smrt blage žene. Včeraj zjutraj je umrla v Mariboru zasebnica gospa Neža Papov rojena Brenkus. Dosegla je starost 61 let. Pokojnica je bila blaga in občesposotovana žena, znana po svojem dobrem sreju. Bila je globoko verna, vzor matere in soproge. Pogreb bo v nedeljo ob 16 iz mestne mrtvašnice v Pohorju. Svetila blagi pokojnici večna luč, zalujočim svojim nase iskreno sožalje!

□ Življenje in smrt. V februarju je bilo v Mariboru rojenih 72 otrok in sicer baš na polovico (36) dečkov in deklic. Umrlo pa je v istem času 99 ljudi (50 moških in 49 žensk). Poročilo se je skupno 41 parov.

□ Mariborski hišni posestniki za brezposelne. Na poziv Društva hišnih posestnikov v Mariboru je bilo dosedaj od predpisanih Din 67.990 vplačane za prvi mesni blagajni za pomožno akcijo Din 20.400. Mestno načelstvo apelira tudi na ostale hišne posestnike, ki prispevka še niso nakazali, da z odpadajošim prispevkom podpro pomožno akcijo, ker je potreba sedaj največja.

□ Občinske hiralce v hiralnicah v Muretincih, Ptuj in Vojniku, kjer je skupno še 20 revežev, bodo tudi prepeljali v Maribor. V mestni oskrbnišnici, ki je kljub povečanju že polna, se hranijo za te naknadne goste prosilce.

□ Pozabljen vodovod. K našemu tozadevemu poročilu ugotavlja vodstvo mestnega vodovoda, da je bil pokvanten vodovodni odcep, skozi katerega je iztekala voda na polje, prkličujen na vodomer tovarne Teksta in radi tega ga vodovodna uprava ni imela v svoji evidenci. Tovarna je jela iskati napako v omrežju, ko je radi odtekaajoče vode vedno bolj naraščal račun za čezmerno porabo vode.

Ko sem se vrnil na Dunaj, sem v »Neue Freie Presse« in v »Reichspost« priobčil kratko poročilo o svojih izkušnjah pri volitvah v Skalica. Nato je ogrska vlada v »Pester Lloyd« izdala tele uradno pojasnilo:

»Pisatelj Scotus Viator, ki je ogrske razmere v inozemstvu že večkrat hudobno potvrdil in napačno opisal, se v nekem dunajškem listu peča z volitvami v Skalica in skuša dokazati, da se je slovaški volivcem godila krivica, da so bili mučeni, zunaj mesta postavljeni ter da je popoldne žandarmerija 300 slovaških volivcev izgnala iz mesta. Od merodajne strani pa je resnično stanje takole opisano:

Najtežja obtožba, ki jo dviga Scotus Viator, je ta, češ, da je bil slovaški tabor, ki je štel kakih 4000 ljudi, med njimi 1200 žensk, ves dan na zgornjem solncu in zastražen ter obdan s kordonom. Resnica pa je, da je vseh volivcev v okrajni Skalice 2600« (v resnici pa jih je 2738. Op. pisca) »in da se je pretežna večina izrekla za kandidata stranke narodnega dela. Če je znotraj kordona res bilo 4000 ljudi« (jaz sem seveda trdil, da so bili zunaj in ne znotraj kordona. Op. pisca), »so to bili v najmanjši meri volivci, največ pa je bilo, kakor Scotus Viator sam priznava, žensk in drhali, ki nima pravice voliti. Zato ni mogoče oblasti nič očitati, če ni drhali pustila k volitvici; saj članar sam priznava, da je bilo pri volitvah veliko razburjenje« (Seveda; potem, ko so slovaške volivce s silo iztirali iz mesta. Toda 7 ur po začetku volitev pa je bil popoln mir in red. Op. pisca), »kar bi se po kakem neutemeljenem činu lahko spremenilo v prelivanje krvi. Nihče ni volivcem kandidata narodnosti branil glasovati. Volivni predsednik je celo sam večkrat prišel med slovaške volivce in jih pozival, naj vo-

□ Lekarniško nočno službo vrši v prihodnjem tednu lekarna Vidmar »Pri svetem Arehu« na Glavnem trgu.

□ Vlomilec Osojnik pred sodniki. Na zahtojni klopi je sedel včeraj pred malim senatom nevaren vlomilec. Sodili so Franca Osojnika, 21 letnega trgovskega pomočnika, ki je lani oktobra izvršil znani drzni vlom v draguljarno urarja Petelna na Grajskem trgu ter mu odnesel bogat plen. Osojnik je v viharni in deževni noči od 18. oktobra odprl s ponarejenim ključem vrata v prodajalno, ki je tudi ponoči stalno razsvetljena. Kljub luči se je vlomilec drzno polastil bogate zaloge raznovrstnih dragocenih predmetov v skupni vrednosti okoli 50.000 Din. S plenom se je Osojnik prethitopal čez mejo v Avstrijo, kjer ga je pričel spravljati v denar. Bil pa je aretiran, posrečilo se mu je pa pobegniti, toda pustiti je moral v rokali orožnikov velik del ukradenega plena. Pred zasledovalci se je umaknil nazaj v našo državo, ker so mu pa tudi tu bili kmalu za petami, je zbežal vnovič čez mejo in to pot so ga aretirali v Lipnici. Osojnik je vlom skruja drzno tajil ter je klonil šele pod težo dokazov. Razprava je bila mestoma zelo živahna in zabavna. Za kazen so mu prisodili 4 leta robije in 5 let izgube častnih pravic ter povračilo sodnih stroškov.

Celje

□ Planinsko predavanje. V četrtek je predaval v risalnici deške meščanske šole pod okriljem Savinjske podružnice SPD v Celju akademik g. Leo Pipan iz Trznava o Durmitorju. Predavatelj je bila dobro zasledena. Prisotni so odšli od predavanja s krasnimi vtisi o divnih gorah našega juza. Predavatelju za lep večer iskrena hvala.

□ Lepo priznanje. Celjski slikar g. Michael Dobravec je prejel za leto 1933 od Društva za varstvo in vzgojo ptic pevč v Ljubljani prvo nagrado za vzgojo kanarčkov. V izloženem oknu veletrovgvine Stermeški je na vpogled častna diploma, dve medalji Društva za vzgojo harzer-kanarčkov v Ljubljani in Zagrebu in lovorjev venec kot prehodno darilo.

□ Relief celjskega gradu. V izložbi knji-garne Gorica nast. je že nekaj dni razstavljen lep relief celjskega gradu, delo g. Leona Dobratnika od Sv. Jurija ob j. ž.

□ Umrl je v celjski javni bolnišnici Andrej Gajšek, 74 let, kočar, z Dola pri Hrastniku. N. v m. p.

□ Sprememba posesti. Hišo Jadranske banke na oglu Aleksandrove in Kocenove ulice je kupil g. Dušan Devič z Dunaja.

□ Neurje v Logarski dolini. V Celje je prispela vest, da je ob ponedeljku na torek divjal v Logarski dolini silen orkan, ki je močno poškodoval strehe hotela Plesnik, Planinskega doma in gospodarskih poslopij, ki so krita z opeko. Vihar je bil tako močan, da je odnašal opeko raz strehe.

□ Jajca po 40 par! Zadnje dni so cene jajc zelo padle in dosežajo vsak dan v poznih popoldanskih urah ceno 40 par za komad.

Novo mesto

Osebnosti. Upravitelj tukajšnje osnovne šole g. Škebč Venceslav je razrešen dosedanje dolžnosti. Na njegovo mesto je postavljen dosednji okrajni šolski nadzornik Zagorc Franc s tem, da vrši še naprej svojo dosedanje dolžnost. — Mesto sodnika poedinca na civilnem oddelku tuk. okrož. sodišča je prevzel po upokojitvi s. os. Kozine Jurija s. o. s. Luznar Jakob.

Zborovanje gospodarstvenikov. Dne 28. februarja se je vršilo za Novo mesto in okolico zborovanje vseh gospodarstvenikov, na katerem so razpravljali o sedanjem gospodarskem položaju ter o finančni in gospodarski politiki vlade.

ljo.« (Da; ko je že poprej odredil, da nikogar ne smejo pustiti skozi drugi kordon. Op. pisca.) »Če Scotus Viator trdi, da je ob 17 videl, da so žandari 300 slovaških volivcev izgnali iz mesta, se mu je gotovo sanjalo. Saj najprvo trdi, da je slovaške volivce zunaj mesta obdajal kordon in da jih niso pustili v mesto; zato je čisto nerazumljivo, kako je teh 300 volivcev naenkrat prišlo v mesto. Res pa je, da so slovaški volivci sami prosili volivnega predsednika, naj jim da oboževano varstvo, da bodo lahko zapustili mesto.« (Varstvo? Pred kom? Ali morda pred vladnimi volivci, ki so mesto imeli v svojih rokah? Vprašanje pisca.) »Članar je torej videl tiste volivce, ki so v naprošenem varstvu odhajali domov, govori pa o volivcih, ki jih je žandarmerija preganala. Njegova pritožba pa, češ, da se je na dan volitev ob svojem prihodu v Skalico moral legitimirati, je čisto neupravičena; saj je vendar naravno, da je potujoče politike, ki so si, kakor Scotus Viator, vzeli za življenjski cilj, deželo obrekovati, treba prašati, kam so namenjeni. V drugih deželah to opravijo bolj drastično.«

V odgovor na ta dementi ogrske vlade sem v »Reichspost« in »Deutsches Volksblatt« 15. junija priobčil novo izjavo, kjer sem navedel 11 konkretnih zgledov volivne korupcije v Skalica in tako-le zaključil: »Če ogrska vlada misli, da so te trditve nerušljive ali pretirane, naj naroči ogrske-mo državnemu pravdniku, da me toži pred tukaš-njim (to je dunajskim) sodiščem. V tem primeru sem pripravljen vse to, kar sem na lastne oči videl, pred sodiščem s prisego potrditi, kakor tudi pri-peljati veliko očitancev, ki bodo mogli gorenje trditve potrditi.«

(Dajje siedi.)

LOVCI! 5. marca predava mr Bakarčič pri Stepiču v Šiški o lovskem orožju in municiji

□ Sv. maša za turiste bo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob nedeljah in praznikih vsakokrat ob pol sedmih in to do uvedbe turistovskih vlakov. Takrat se bo določila druga ura in se bo to objavilo.

□ Maria Vera odlična članica naše drame si je za svoj 25 letni jubilej umetniškega dela izbrala dr. Tavčarjevo »Visoško kroniko«, v kateri igra vlogo Pasaverice. Delo je razdeljeno v 12 slik, ki so popolnoma na novo opremljene po originalnih motivih iz Poljanske doline. Odmori so po 7., 8. in 10. sliki. Sodeluje ves dramski ansambel. Plesne in glasbene točke je komponiral prof. Tomc. Začetek drevi točno ob 8.

□ Državni konservatorij v Ljubljani, oddelek za komorno muziko, bi nujno potreboval violo d'amour in pa cembalo. Ravnateljstvo prosi, če kdo poseduje enega izmed teh dveh instrumentov, da javi to ravnateljstvu in pogoje, pod katerimi bi instrument posodil za par mesecev.

□ Zakopano vlomilsko blago. Poročali smo o sumljivih zlatnikih, ki jo je policija našla pri hišni preiskavi v Rožni dolini. Ta zlatnina je nedvomno tatinskega izvora. Vendar pa se lastnik dosedaj še ni javil. Policija je že prej imela v zaporih oziroma v sodni ječi neke sumljivce, ki jih zadnje čase zaslišuje v zvezi s to tatvino. Zločinci pa so policiji izdali nekaj drugega, namreč, kje imajo zakopano vlomilsko blago. Včeraj zjutraj se je odpravilo nekaj policijskih uradnikov in policistov v spremstvu enega aretirancev na Rožnik, v bližino Kosez, kjer so na skritem kraju izkopali večjo množino raznega blaga. Policija je dognala, da izvira to blago od nedavnega vloma v Robežnikovo trgovino na Viču.

□ Licitacija. V ponedeljek 3. t. m. ob enajstih bo prodanih na dražbi pri ravnateljstvu pošte v Ljubljani, Sv. Jakoba trg, okoli 2000 kg poštne spremne, na katerih so nalepljene stare znamke od l. 1919 do 1925. Najmanjša količina, ki jo interesent lahko kupi, je večja s 25 kg spremne odnosno znamk.

□ Razne tatvine. Jakoba Furlanu je bilo te dni ukradeno v Deteljevi ulici v Mostah 600 Din vredno kolo, znamke »Wellrad«. — V stanovanju Matilde Smechove za Gradom 1 je te dni vlomil neznan tat in odnesel zlato žensko zapestno uro, vredno 1000 Din, črno žensko obleko, vredno 500 Din, in raznega ženskega perila v vrednosti 350

KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob 20. in jutri ob 15., 17., 19. in 21. najljepši Trenkerjev film: PLANINE KLICEJO!

»Na tleh velike madjarske države«

(Nadaljevanje)

»Mir, mir! Za božjo voljo, bodite mirni!« so mirili slovaški voditelji, ki so si vse prizadeli, da bi preprečili katastrofo. »Mir, mir!« sem ponavljal še jaz, da bi pomiril dva razburjena kmeta zraven sebe. »Prokleti Madžari!« je zavpil eden izmed obeh, ki me je imel za agenta vladne stranke ter me skušal suniti pod konja bližnjega huzarja. Ko je slednji spoznal mojo narodnost, se je nekoliko pomiril, mlad fant v množici pa je začel razburjeno govoriti o »Otoku svobode«. — »Daj, je zaklical drug kmet, ki je vedel, kdo sem, »sedaj boste lahko doma pripovedovali o vseh umazanih sredstvih madžarske svobode!«

Drugi so v brezmočnem srdu dvigali pesti. »Vzemite nas seboj h kralju, prečistite,« je star kmet zaklical mojemu spremeljvalcu. »Hočemo k niemu poslati deputacijo. Naj izve za to!« In 75 let star kmet je z klobukom v roki stal skoro pri uduh obeh huzarskih konj in z mešanico sarkazma, srda in ogorčenja preklinjal uradnike zaradi njihove sirovosti in korupcije.

Razburjenje je doseglo višek vročice. Katastrofa se je zdelo neizbežna, ko je pater Okanyk stopil med množico. Zagotavljal je ljudi, da ni upanja na možnost za »pošteno igro« ter da bi trdovratnost povzročila le prelivanje krvi. Sporočil je ljudem svoj namen, da opusti volivni boj ter jih prisrčno prosil, naj se mirno razidejo na svoje domove.

Obč. gospodarstvo v Kamniku

Iz proračunske seje občinskega sveta

Kamnik, 1. marca.

Kamniški občinski odbor je imel proračunsko razpravo v torek zvečer. Ker se je prvi večer razprava o izdatkih zelo zavlekla, je bila seja preložena in končana v sredo zvečer. Predlog občinske uprave za novi proračun je utemeljeval g. župan Kratnar s par splošnimi opombami, nato pa je referent g. Možina navajal posamezne postavke, o katerih se je vršila podrobna debata. V začetku se je debata zelo zavlekla. Zastopnik manjšine gg. dr. Vidle in Stergar sta v podrobni razpravi stavila k nekaterim postavkam več izprominjalnih stvarnih predlogov, ki jih večina ni upoštevala. G. Stergar je predvsem govoril o načinu, s katerim je obč. uprava upeljivala štednja pri osebnih izdatkih, kjer je prihranila skoro 7000 Din s tem, da je odprala občinskimi uslužbencem prispevke na stanarini, bolniškem in pokojniškem zavarovanju. Referent je v svojem poročilu navajal, da se je občina teritorialno zelo povečala predvsem s priključitvijo Duplice in Sp. Mekinj, da so nekateri uslužbeni preobremenjeni z delom in da bi bilo treba nastaviti še enega stražnika. Zato je to prav nesocialen način štednje, ako vzpričo povečanih službenih dolžnosti odtegujemo uslužbencem že tako skromne dohodke.

Zastopnika manjšine sta dalje kritizirala s povdaranjem ozirom štednje previsok povšek prispevka gasilnemu društvu (od 6000 Din na 10.000 Din) in nepotreben izdatek v postavki za nabavo plinskih mask. Predstavnik manjšine g. vl. svetnik dr. Vidle je povdajal, da vzpričo podpore raznim društvom izgleda znižanje prispevka Sokolu kot omalovaževanje telovadnega društva, ki praznuje letos 30-letnico ustanovitve. Zahteval je povišanje na lanski prispevek, česar pa se je uprava branila in je šele na ponovno utemeljitev pristala na predlog. To je bila tudi edina sprememba, ki jo je občinski odbor sprejel prvi dan proračunske razprave.

Prihodnji dan je bila razprava še živahnejša. Kakor prvi dan je tudi to pot slonel glavni del debate na obeh zastopnikih manjšine, poleg tega pa so prišli z nekaterimi predlogi tudi gg. Fran Stare, Viktor Šlegl, Ivan Mächtig, Lojze Peterlin itd. Zastopnik manjšine g. dr. Vidle je predlagal znižanje trošarine na vino. Po dolgi in mestoma zelo živahni debati, v katero so posegali predvsem vsi gostilničarji, je iz vrst gostilničarjev izšel predlog, da se trošarina na pivo zviša od 25 par na 1 Din, pri vinu pa le od 1 Din na 1,25 pri litru. Predlog je bil sprejet.

Dolga je bila tudi debata o povišanju vodarine. Predlog uprave je bil, da se zviša pristojbina za pipo od letnih 48 na 72 Din, kar pa je nalezelo na odpor. Manjšina je povdajala socialno stran tega vprašanja, zlasti kar se tiče prispevkov za uporabo javnih vodnjakov. Ta prispevek znaša v Kamniku za vsako stranko prav toliko kot prispevek za eno pipo, torej dozdaj 48 Din na leto. Vodarina za javne vodnjake naj bi bila nižja, saj je tudi vino »čez ulico« cenejše. Pri tej debati je bil ugotovljen zanimiv slučaj: Nekdo plača za izjemno uporabo vode v industrijske svrhe v zimskem času za dve pipi in uporabo občinskega sveta 50 Din, torej toliko kot rečna družina za uporabo javnega vodnjaka. Med socialno in izjemno (ne celoletno) uporabo vode v industrijske svrhe (od česar ima proizvajalec lahko velik dobiček) bi morala biti pač neka razlika.

Glede povišanja cene električnemu toku je poročevalec navajal, da gre v Kamniku 38% toka v izgubo bodisi zaradi slabega omrežja, netočnih števecov itd. in da mora občina dvigniti ceno, ako hoče vzdrževati javno razsvetljavo iz dohodkov v tej postavki. S črtanjem nekaterih postavk in z novo takso na prenočnice letoviščarjev je bil proračun znižan za 11.000 Din, doklade pa so s tem padle od 83 na 75%. V tej obliki je bil nato proračun sprejet.

mu kancelarju poslal zahvalni telegram, v katerem mu sporoča, da je njegova svetost zagotovila pomožnih želja hvaležno vzela na znanje in proseč Božja pomoči in varstva, pošila zveznemu kancelarju in od nje vodeni deželi najmladostneje apostolski blagoslov. — Komentar je nepotreben. To poročamo le zato, da se bo vedelo, iz kakih vzrokov katoličani ne moremo podpirati in priporočati protikatoliških listov.

— **Konkurzni razpis.** Z okrožnico škofij. ordinariata v Ljubljani je bila z rokom do 25. marca t. l. razpisana župnijska Motnik v kamniški dekaniji.

— **Zahvala.** Ob 70-letnici sem prejel ne samo iz Maribora in Ljubljane, pač pa iz številnih bližnjih in daljnih naših krajev, Beograda, Sarajeva, Dubrovnika, celo iz Češke toliko čestitk, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti, kakor bi se spodobilo in kakor bi rad, ta nepričakovana pozornost me je do srca ganila. Zahvaljujem se vsem cenjenim družtvom, vsem gg. tovarišem in tovarišicam, vsem prijateljem od blizu in daleč. Dal Bog tudi vam vsem, kar si sami želite, zlasti mnogo družinske sreče in zdravja! — V Mariboru, dne 1. marca 1934. — **Jože Kostanjevec.**

— **Pri iskanju sledi na kozarec naravne »Franz Josefove«** grenčice popite jutraj na tešče brez truda izdatno izboljšanje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

— **Zagoneten umor gozdarskega svetnika.** V Zagrebu se je predvečerašnjim popoldne razširila vest, da so pri Topuskem našli umorjenega upokojenega gozdarskega svetnika in člana ravnateljstva Dia d. d. Juraja Marakoviča. Marakovič, ki je bil star 54 let, je zjutraj odšel v Topusko. S seboj je imel 20.000 Din za izplačilo plač delavcem. Iz Topuskega se je odpravil z vozom v gozdove. Na vozu je bil poleg kmetia in kočijaža tudi njegov znanec Desnica. Ko se je voz približal gozdu je nenkrat počilo več strelcev. Marakovič se je zadel v prsi zgrudil na tla. En strel je zadel tudi kmetia, ki je bil na vozu, dočim se kočijaž in Desnica ni zgodilo ničesar. Marakoviču so brž priskočili na pomoč, toda bil je že mrtev. Kočijaž je brž alarmiral orožništvo, ki je takoj začelo s preiskavo. Slučaj je v toliko zagoneten, ker se ne more reči, ali gre za roparski umor ali samo za akt maščevanja.

— **Lastnika zadete srečke iščejo.** Na predvečerašnjem zbranju državne razredne loterije je zadela premijo 1.000.000 Din srečka št. 19.068, od ka-

tere je bila ena četrtina prodana v Osijeku pri podružnici »Putnika«. Ze takoj zvečer je poskušala podružnica najti srečnega lastnika srečke, ki dobi 250 tisoč Din. V teku večerašnjega dne so ga uradniki podružnice ves dan iskali, toda zaman. Ugotovljeno je le, da je pred dvema mesecema prišel v podružnico mož, ki je zahteval zbirko srečk. Ko so mu pokazali zbirko, se je jezil nad majhno izbiro in nazadnje vendarle izbral srečko št. 19.068, in sicer četrtino. Plačal je in hotel oditi, naka ga je uradnik vprašal za addresso. Neznavec mu je osorno odgovoril, čemu naslov. Ko ga je uradnik opozoril, da je to potrebno zaradi kontrole, mu je neznavec imenoval neko žensko v Zrinjski ulici. Sedaj so ugotovili, da te ulice v Osijeku sploh ni in da ni nobene ženske, ki bi se tako pisala, kakor je navedel neznavec. Srečnega neznanca do sedaj še niso našli.

— **Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro dene, ako se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef«** grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjenje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« voda po zanesljivem učinku ob zelo prijetni porabi.

— **Skrivnostna smrt matere in deteta.** V vasi Raška Gora pri Mostarju je v sredo zjutraj izginila kmetica Mara Perak. Po dolgem iskanju so jo našli kakih 300 metrov od hiše v neki kameniti jami mrtvo. Preiskava je ugotovila, da je v isti noči, ko je izginila Mara, umrlo tudi njeno petmesečno dete. Nadalje je ugotovljeno tudi, da je Mara umrla nasilne smrti. Zaenkrat se pa še ne ve, ali je bil žrtev zločina ali pa gre za samomor.

— **Novo knjige:** Ti si skala; Roženecvet; Matijčkova odprava in drugi spisi, 12,50 Din; P. Križoston, Pavelčkova pištalka, mladina, igrica, 3 Din; Floris, Marija iz Magdale, nabožna igra v 4 dejanjih (samo ženske vloge), 6 Din; Jurhar, Presveto Sree Jezusovo, premišljevanja, 14 Din; dr. Rupel, Slovenski protestantski pisci, 150 Din, vezano 165 Din; Zakon o kontroliranju čistine izdelkov iz zlata, srebra in platina, 16 Din; Petrič, Bolezni, kako jih spoznamo in preprečimo, 30 Din; May Karel, Sužnji, 1. knjiga (3. snopič), 13 Din; Traven, Moještarski izpiti, prirodni kandidat za mojsterske izpite iz izpitne snovi; obrtne zakonodaje, trgovstva in državoznanstva, 30 Din; Zakon o obrti, druga, popolnoma pregledana in popravljena, s pripombami in stvarnim kazalom opremljena izdaja, prirodil R. Sterle, 40 Din, vezano 48 Din. — Vse te knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **»Odmev iz Afrike«,** misijonski mesečnik s slikami. Letnik 30. Stane za celo leto 10 Din. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1. — Iz vsebine št. 3 (marec): Novi misijonarji in misijonarke v vinogradu Gospodovem. Pomanjkanje duhovnikov v misijonih Angole. — Kako umirajo zamorci. — Priserčna zabava iz misijona. — Kakor plit feniks. — Misijon »Marija Troste«. — Sestradanci. — Iz samostana Assisi v Natalu. — Moje misijonsko potovanje v Afriko. — Pišite po to številko na ogled.

— **»Zamorčevke«,** misijonski mesečnik s slikami za mladino. Letnik 21. Prinaša lepe povestice, slike in popise iz zamorskih dežel. Za mladino jako vzgojen in poučen, zato ga gg. katehetom in enj. staršem toplo priporočamo. Cena na leto 7 Din. Naroča se tam kot »Odmev iz Afrike«, Ljubljana, Metelkova 1. — Iz vsebine št. 3 (marec): Marica Kostanjevec. — Rad bi umrl za Jezusa. — Iz mladosti črnega učitelja. — Kača v spalnici. — Kdo hoče mojo opico. — Uganka in rešitev.

— **Največ nalezljivih boleznih nastane zaradi tega, ker prihaja povzročitelj bolezni skozi ustno duplino v telo.** Solski otroci so pred prehladom, nahodom in influenco najbolj zavarovani, ako jemljejo okusne dr. Wander-jeve ANACOT PASTILE. — Za svoj denar kupujte prvorazredno blago! Vedno in povsod zahtevajte Radensko Slatino!

— **Zločinci oplenili trupla v grobovih.** V Bukovcu pri Sremski Mitrovici so neznani zločinci vdrli v grobnico neke bogate družine. Grobnica je razdeljena v več oddelkov, ki so zopet zaidani in v katerih so krste s trupli. Oplenili so tri grobove. Zločinci so izruvali vse zlate zobe, pobrali zlate ovratnice in s prvost sueli zlate prstane z dragoceniimi kamenji.

— **Maček namesto prešička.** Kmet Trajko Stajič iz Kukovec pri Prokuplju je poslal učitelju Nedjeljkoviču za sv. Savo v vreči mačko namesto prešička. Učitelj je Stajiča tožil in je bil ta obsojen na mesec dni zapora in pa na 300 Din globe.

— **Pri nagnenju k maščobi, protinu sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova«** grenčica delovanje želodca in črevesa in tramo pospeši prebavo.

Rešitev križaljke „Z“

Prijateljem Dolenjske!

Ustanovljen je smučarski klub »Polže«, ki hoče povzdigniti in organizirati smučarstvo na Dolenjskem, posebno v okolici Višnje gore, kjer je tako za začetnike kakor tudi za izkušene smučarje pravi raj. Vprašajte tiste, ki poznajo te kraje pozimi, pa vam povedo, da ima slovenska zemlja malo tako krasnih smučarskih kotičkov sploh, blizu Ljubljane pa gotovo nobenega. Kljub, ki hoče že do prihodnje zime zgraditi s pomočjo domačinov na najlepšem kraju sredi idealnih smučarskih terenov pri Sv. Duhu nad Višnjo goro prvi smučarski dom na Dolenjskem, bo pa mogoč uspešno delovati le, če ga hoste po svojih najboljših močeh podpirajo vsi, ki vam je pri srcu razvoj smučarstva na Dolenjskem. Zato se za oklenimo prvega smučarskega kluba in ideje prvega smučarskega doma na Dolenjskem.

Dolenjci in prijatelji Dolenjske! Če je nam že narava sama tako naklonjena, da nam je ustvarila najlepše smučske terene, ne držimo rok križem, temveč pokažimo, da znamo ceniti lepoto svoje zemlje, da imamo trdno voljo in veliko veselje do dela, da znamo tudi mi organizirati in da bomo lahko prav kmalu pokazali lepe sadove naših skupnih naporov. Vse in vsi v naš smučarski klub!

Člane sprejema v Ljubljani tajnik kluba, carinski uradnik g. Janko Gnezda (telefon št. 2884), v Višnji gori tehnični referent kluba podpredsednik finančne kontrole g. Franc Dežman, v Zavrtačah (za okolisko vasi) pa odbornik g. Ivan Zupančič. Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej 100 Din, redni člani 12 Din, domačini (prebivalci vasi okrog Sv. Duha) 6 Din, soproge rednih članov tudi 6 Din, dijaki in naraščaj po 2 Din letno. Članarina je torej tako nizka, da ne more biti nikomur ovira, da ne bi vstopil v klub. Močan klub je nam pa potreben že zdaj, da bomo lahko imeli do prihodnje zime za seboj že čim več plodonosnega dela.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 3. marca: 12. 15 Baletna glasba na ploščah, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, pester reproduciran koncert, 18.00 Ob 90-letnici Jurčičevega rojstva (g. Prijatelj), 18.50 Plošče, stanje avtomobilskih cest, 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu II.; Celotna slika detinskega čuvstvanja (univ. prof. dr. France Veber), 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug), 20.00 Radio orkester, 20.45 Vokalni sol. koncert g. Antonije Skvarča, 21.15 Flavta-solo, s klavirjem, Karel Trost, 21.45 Čas, poročila, jazz-plošče.

Drugi programi:

Sobota, 3. marca: Zagreb: Violinski koncert, 21.15 Narodne pesmi. — Dunaj: 20.15 Okoli stolpa Sv. Štefana (dunajski potpori). Budimpešta: 19.40 »Gospodična Dorite« (veselje-igra), 20.00 Dovoljeni poljub (prenos iz opere). Milan-Trst: 20.40 »Dac« (opereta, Mascagni). — Rim: 21.00 Prenos opere. — Praga: 19.55 Godba na pihala, 20.55 Komedija, 21.10 Pestr večer. — Varšava: 20.00 Laha glasba, 21.20 Chopinov koncert. — Vsa Nemčija: 19.00 Tebe mislimo (propaganda za zimsko pomožno akcijo), 21.10 Historični koncert.

Znamenite Radenske vode (Zdravilni in Kraljev vre-ec) uspešno zdravijo mnoge bolezni leiv.e. želodca, prebavnih in senih organov, jeter in želca, zaostajanje sečne kisline (protin, razna vnetja i. t. d.) težišne in žolčne kamenčke in notranje izmene. Gizela voda ne počrni nobenega vina. Zaht. vaje z dopisno brezplačno brošuro za zdravljenje doma in p. te znamenitih Radenskih vrelcev. — Vsa navodila vam damo brezplačno. Zdravilišče in kopališče Slatina Radenci, Slovenija.

Koledar

Sobota, 3. marca: Kunigunda, cesarica; Marin, mučenec.

Osebnosti

— **Odlikovanje.** Šafačikova učena družba v Bratislavi, sekcija za duhovne vede, je izvolila v seji 2. prel. mes. za svojega inozemskega člana g. dr. Stanka Lapajneto, rednega profesorja na naši juridični fakulteti. Istemu našemu profesorju je podelila lani Komenskega univerza v Bratislavi za njegov glavni referat na prvem kongresu pravnikov slovenskih držav svojo spominsko medaljo z diplomo.

Ostale vesti

— **Kaj podtika papežu protikatoliški listi.** V marčevski številki cerkvenega lista »Vera in življenje« je priobčen ta-le članec z naslovom »Ali sme papež splošnovali pravila bontona?«. »Takole bemo v »Jutru« z dne 16. februarja 1934, stran 6: »Boji med vladnimi oddelki in uporniki pa se med tem nadaljuje. Topovi grmijo in rušiče, strojnice ragljajo svojo uničevalno pesem, žrtve padao... In v tem meletu državljanske vojne je prejel kancelar dr. Dollfuss od papeža iz Rima apostolski blagoslov zamj in za delo, katere vodstvo je v njegovih rokah.« — Resnica je pa sledeča: Kardinal državni tajnik Pacelli je zveznemu kancelarju dr. Dollfussu odgovoril na čestitke, katere je le-ta poslal telegrafično sv. očetu ob priliki obletnice kronanja, ki je bila 12. februarja. V zahvalo za te čestitke je kardinal državni tajnik Pacelli zvezne-

Naznanila

Ljubljana

— **Izvedba Berliozovega »Faustovega pogubljenja«** bo sedaj definitivno v ponedeljek, dne 5. marca ob 20 v veliki Unionski dvorani. Ker je g. Primožič bolan, je prevzel vlogo Mefistofela g. Marijan Rus. Vse ostalo kakor za prvo izvedbo. Predprodaja se še nadalje vrši v knjigarni Glasbene Matice, opozarjamo pa na besedilo, ki se dobi v predprodaji in je vsekakor nujno potrebno, da ga vsakdo prej prečita.

— **Občirski družabni večer bo drevi ob 9 v prostorih Oficirskega doma.** Rezervni oficirji z družinami in gospodje s stalnimi vstopnicami ujudno vabljeni!

— **Kino Kodoljevo.** Danes ob 20 in jutri ob 13. 17. 19 in 21 najlepši film Luisa Trenkerja »Planine ključje«. Prikazuje junško borbo mulega švicarskega naroda za svobodo.

— **Československa Obec v Ljubljani in JČL** pozivata članstvo, da se udeležijo proslave rojstnega dneva g. presidenta T. G. Masaryka, ki bo v opernem gledališču v sredo, 7. t. m. ob 20. V ta namen se izvaja Janáčkova »Jenufa«. Prijave za vstopnice sprejema do ponedeljka g. Skrušný. — **Lutkarski odsek** vprizori jutri ob pol 17 v Narodnem domu znamenito veseljoigro »Gašperček kot čarovnik«. Gostite dobrodošli!

— **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine** ima svoj 4. redni občni zbor v nedeljo, 4. t. m. ob 9 zjutraj v beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

— **Samaritanski tečaj Rdečega križa v Ljubljani.** V nedeljo, dne 4. t. m. ob 10 bo slovesen zaključek samaritanskega tečaja v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti. Pri tej priliki se bodo razdelile diplome absolventom samaritanskega tečaja.

— **Železničarska sekcija krajevnega odbora JS v Ljubljani** priredi dne 5. t. m. ob 20 v bivših bančnih prostorih direkcije drž. žel. v Ljubljani članski

sestaneč ki bo zvezan s predavanjem člana sekcije g. Rudolfa Strusa. Tema predavanja bo: »Mornarški upor v Boki Kotorski l. 1918.« Vstopnice ni.

— **Zenska sekcija krajevnega odbora JS Ljubljana** javlja vsem svojim članicam, da se vrši topot seja izjemoma v sredo dne 7. marca in ne kakor običajno v četrtek.

— **O dobrovoljih v borbi za Jugoslavijo** bo predaval publicist g. Vladislav Fabjančič na družabnem večeru društva »Tabor« drevi ob pol 9 v veliki dvorani hotela Miklič. Pel bo društveni mešani zbor. Člani bodo recitirali. Vstop prost. Prijatelji društva iskreno vabljeni.

— **Iskreno službo imata lekarni:** mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Maribor

— **m Pevski zbor Počitniške zveze** priredi dne 14. marca ob 20 v unionski dvorani pevski koncert v prid pomožni akciji.

— **m Slovensko obrtno društvo** vabi svoje člane, da se javijo v društveni pisarni, kakor hitro se bo izdalo opozorilo o izdelovanju davčnih napovedi.

— **m Predavanje o davčni uredbi** bo danes dopoldne ob 10 v hotelu Orel. Predava zbornični konzulent g. Zagar.

— **m Javna licitacija za nabavo kvasca** bo v ponedeljek, dne 5. t. m. ob 11 predpoldne v pisarni garniz. intendant, skladišča v Mariboru. Ob železnici 16, za mariborsko garnizijo za čas od 1. aprila do 30. junija t. l. Podrobni podatki na mariborskem mestnem poveljstvu ali na mestnem načelnstvu, vojaški urad.

— **m Občni zbor strelskega okrožja Maribor** bo jutri v nedeljo ob 9 dopoldne v kavarni »Jadrans«.

Celje

— **c Planinsko predavanje.** V četrtek, dne 8. t. m. bo predaval pod okriljem Savinjske podružnice SPD o bolgarskih gorah na podlagi sklopičnih slik g. dr. Brilej iz Ljubljane.

— **c Apostolstvo mož in fantov.** Jutri prva nedelja v mesecu marcu. Ob pol 7 pridiga, nato skupno sveto obhajilo in sv. maša.

— **c Celjski odsek Zveze Maistrovih borec** bo imel ustanovni občni zbor jutri, v nedeljo ob 10 dopoldne v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Celju. Vabljeni vsi, ki so se leta 1918 in 1919 borili na naši severni meji.

— **c Redni letni občni zbor Lovskega društva** v Celju bo danes ob 4 popoldne v hotelu »Hilberluse«.

Drugi kraji

— **Dijaška predstava v St. Vidu nad Ljubljano.** Dijaški škofijski gimnazije v St. Vidu bodo v nedeljo dne 11. t. m., vprizorili Shakespeare-ovo žaloigro »Julij Cezar« v novem Zupančičevem prevodu. Višna drama, resnost, prizdavanje in namen skupiča zaslužijo, da obiščejo predstavo, ki se bo vršila ob 3 popoldne v domači dvorani. S skupičkom bi radi ubožnejšim dijakom pomagali, da se bliže seznanijo z lepota naše domovine v okviru Počitniške zveze, ki prireja v ta namen potovanja in izlete ter predavanja. Vsi prijatelji mladine in posebej dijaštva prav priščno povabljeni, zlasti še vsi tisti, ki ste igro v zavodu že videli pri prejšnjih dijaških rodovih in morda celo igrali!

— **Dev. Mar. v Polju.** Mladinski oder društva »Tabor« iz Ljubljane bo nastopil v nedeljo, dne 4. t. m. ob 4 popoldne na našem šolskem odru s predstavo »Malo za res in malo za šaloe«. Vstopnice se dobe pri g. učitelju Troštu. Predprodaja vstopnic bo eno uro pred pričetkom predstave.

— **Koroška Bela.** Cerkvni orkester — moški zbor in »stanoovski sestet« priredi v nedeljo 4. marca ob 8 zvečer v Krek. domu na Jesenicah godbeni in pevski koncert. Ker je čisti dobiček namenjen v korist Vincencijevi konferenci na Kor. Beli, se občinstvo vjudno vabi.

— **Novo mesto.** Ker se občni zbor Rdečega križa, ki je bil sklican na 24. febr., ni vršil, je sklican ponovno na 10. marca ob 20 v mestni posvetovalnici z običajnim dnevnim redom.

— **Tržič.** V »Našem domu« bo v nedeljo popoldne ob 3 ponovljen »Othello«. Opozarjamo, da je ta vprizoritev zadnja. Vstopnice si preskrbite v trafikli Perne, a tudi pri blegarji pred pričetkom bodo že na razpolago. Vabljeni so tudi okoličani.

— **Nevo mesto.** Katoliška akcija vprizori dne 18. in 19. marca Calderonov misterij »Skrivnost svete maše«. Uro bomo še naknadno sporočili.

— **Koncert narodnih pesmi v Slov. Bistrici.** V soboto dne 3. marca priredi Zivkov-septet (bratje Zivko) iz Maribora, koncert narodnih pesmi v dvorani Okrajne hranilnice. Dirigira prof. Vasilij Mirk.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 3. marca: »Visoška kronika«. Premijera. V proslavo 25 letnice umetniškega delovanja gospe Marije Vere. Izven.

Nedelja, 4. marca ob 15: »Kulturna prireditve v Črni mlakie. Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din.

Ob 20: »Charleyeva tetac. Izven. Izredno znižane cene od 6 do 20 Din.

Ponedeljek, 5. marca: Zaprt.

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 3. marca: »Carmen«. Gostuje tenorist dr. Adrian. Red C.

Nedelja, 4. marca, ob 15: »Tičare. Izven. Znižane cene od 6 do 30 Din.

Ob 20: »Ples v Savojuz. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 5. marca: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 3. marca ob 20: »Gospodična«. Globoko znižane cene (od 15 Din navzdol). Zadržaj. Nedelja, 4. marca ob 15: »Okence«. Globoko znižane cene od 15 Din navzdol. Zadržaj. Ob 20: »Stambulska rožac. Znižane cene.

Amerika - dežela dolgih mostov

V San Franciscu gradijo nad 6 km dolg most

V San Franciscu v Kaliforniji gradijo dva velikanska mosta. Prvi, ki ga nazivajo »Golden Gate Bridge« bo imel 4.200 čevljev (1.260 m) vzpona, medtem ko bo ves most dolg 8.940 čevljev (2.682 m). Slonel bo na dveh stebrih. Nič manj drzno delo ne bo drugi most tudi v San Franciscu, ki ga zdaj grade, to je San Francisco-Oakland Bay Bridge. Vzpon tega mosta je sicer krajši in meri 2.310 čevljev (555 m), toda z velikanskimi dohodi vred bo most dolg 22.720 čevljev (6.816 m, če računamo, da je čevljev dolg 0,3).

Zanimivi so podatki, ki jih je napisal glavni ravnatelj Državnega delovnega urada, ki vodi ta dela, g. James Reed za »The San Francisco Examiner«, iz katerega tudi posnemamo te podrobnosti. Ob začetku novega leta so dogradili že približno eno četrtino vsega mosta. Samo za en steber ali prav za prav opornik bodo porabili 44.000.000 funtov jekla. Ameriško javno mnenje se predvsem zanima, kolikor delavcev bo dobilo pri delu kruha, saj tudi v Ameriki razsaja brezposelnost. G. Reed pravi, da je značaj dela takšen, da ni mogoče naenkrat zaposliti velikega števila ljudi, ker so dela pod vodo silno težavna. Za most bodo porabili 190.000 voz cementa in 2.676.123 ton jekla. Ves ta material bodo dale livarne v okolici San Franciscu. Delo bo zahtevalo 1 milijon delovnih ur. Opornike gradijo z znanim sistemom za podvodna dela, to je s kesoni, v

katerih delajo delavci pod močnim pritiskom zraka. Za dohod h mostu bodo morali napraviti predor dolg 360 metrov.

Zanimivo je, koliko plače prejema povprečno delavec na dan. James Reed trdi, da znaša povprečna plača 7 dolarjev. Delo bo trajalo 4 leta in bo stalo 3.500.000 dolarjev in za izvršitev vseh del, torej tudi dohodov k mostu, bo treba 10.930.000 ur. Če računamo, da vsak mož dela 8 ur na dan, potem je potrebnih 1.368.750 dni dela.

Demokratski listi prikazujejo ljudstvu izredno korist, ki ga bo imela vsa Kalifornija od teh velikanskih del, ki jih izvršuje v prvi vrsti država. V obtok bodo prišle ogromne vsote denarja.

Most »San Francisco-Oakland Bay Bridge« bo z ogromnimi dohodi vred najdaljši na svetu. Omenili smo že, da bo dolg 6.816 metrov. Če zdaj primerjamo druge velike mostove v Ameriki, pridemo do naslednjih ugotovitev: Vzpon mosta Golden Gate v San Franciscu je najdaljši in meri 1.260 metrov. Za tem pride most George Washington z vzponom 1050 metrov, San Francisco-Oakland 693 m, Ambassador 555 m, Delaware River 525 m, Brooklyn 478 m. Podatki o dolžini celotne konstrukcije mostov so ti-le: San Francisco-Oakland 816 m, Golden Gate 2.682 m, Firth of Fourt 2.490 m, Kill van Kull 1734 m, George Washington 1680 m, Carquinez 1.344 m, Sydney Harbor 1.131 m.

Zakaj bi tudi kravam ne privoščili rekordov?

Allgauška krava »Agathe« je dala v enem dnevu 66 litrov mleka. Doslej je imela rekord krava s 60 litri mleka na dan.

Ricinovo olje -- najboljšo zdravilo

Dr. Chmelnik, zdravnik državne jetnišnice v Jolietu (Illinois) je v svoji veliko začudenje moral ugotoviti, da se število prijavljenih bolnikov nenavadno množi. Vsi so tožili, da jih nadleguje želodec. Ustrašil se je že, misleč, da stoji pred nalezljivo boleznijo, ki jo je morda povzročila slaba hrana. Čedalje daljša je bila vrsta bolnikov, ki je čakala pred njegovo sobo. Končno je prišel do prepričanja, da je morda boleznijo kriv prehud mraz. Na svojo mizo je postavil veliko steklenico ricinovega olja in nanjo je prilepil velik napis »Ricinovo olje«. Ko so bolniki ugledali to nenavadno zdravilo, so namah ozdraveli, tako velik je bil strah pred ricinovim oljem. Dr. Chmelnik je bil ves srečen, da se mu je posrečilo ozdraviti na tako enostaven način toliko bolnikov.

Na gospodarja ne more pozabiti

Z Dunaja poročajo, da se je gospodinja dunajskega župana Karla Seitza, ki je bil aretiran, drugič hotela vzeti življenje. Kakor znano, si je kmalu po aretaciji dr. Seitza prerežala žile in spustila kri. Tedaj so Roza rešili. Zdal je v svojem novem stanovanju v Castelligasse poskušala vnovič srečo. Zastrupiti se je hotela s plinom, toda tudi zdaj so jo rešili. Zanimivo je to, da Roza noče povedati, zakaj bi si rada vzela življenje.

To je ostalo od dveh francoskih vojaških letal, ki sta trčili skupaj nad letališčem St. Michel. Vsi letalci so bili mrtvi.

V Hsinkingu so 1. marca kronali bivšega kitajskega cesarja Pu-Yija za mandžurskega cesarja. V levem kotu zgoraj Pu-Yi kot kitajski cesar. Poleg njega pogled na glavno mesto Mandžurije Hsinking. V novem mestu so zgradili v enem letu 2500 poslopj. Spodaj levo: reklamni lepak nove države in geografsko skico nove države. V desnem kotu, vhod v cesarski dvor.

S pogrebu belgijskega kralja je bolgarski kralj Boris odšel v Berlin, kjer je obiskal nemške državne. Pod spomenik slave je položil venec. Na desni: Kralj Boris zapušča predsed. palačo.

Tako se žrtvujejo misijonarji!

P. Graeder, misijonar v Marianhill-u, poroča v nekem pismu Družbe sv. Petra Klaverja kako je v novi postaji Ewelo v Kapprovini v južni Afriki:

Sele od maja meseca sem v Ewelo. Moj prednik je vsled prenapora ob ustanavljanju misijona — začel je z delom približno pred dvema letoma — in vsled nezadostne hrane močno zbolel, tako, da najbrž ne bo več sposoben za misijonsko službo. Ta slučaj je tembolj tragičen, ker je bil misijonar še mlad in še malo časa duhovnik. Sedaj je na meni čast, pa tudi breme te misijonske postaje. Sicer to ni prva misijonska naselbina, ki ji načelujem, in nisem novinec v zidanju in ustanavljanju postaj, vendar moram priznati, da se s tolikimi težavami še nikdar nisem boril. Bil sem v Rodeziji, bil v Bazutolandiji, znane so mi postaje v Zululandiji, pa tudi zahodna Afrika mi je znana: toda take revščine in vsestranske nemoči še nisem videl.

Ko sem tu sem prijezdil in prinesel s seboj nekaj koruznih zrn za konjsko hrano, je morala koruza takoj rotati v kuhinjo. Sicer so misijonarji že poprej uživali koruzo. Toda moja je bila vsaj bolj na drobno zmlata, ker tu imajo samo ročne mline, ki morejo zrna prav za prav le oluščiti, sicer pa jih pustijo debela kakor so. V jedilni shrambi nisem našel ni enega krompirja, in vendar je bilo to šele po zimi; pa tudi ne fižola ne moke. Vsa živila je bilo treba donášati v malih količinah sproti od trgovca, ki je bival uro daleč od tu. Od tedaj se razmere niso spremenile na bolje: vse je treba kupiti sproti za gotov denar, ali vsaj na kredit, vsled česar dolgovi hitro rastejo. Vrt, ki nam bo kedaj v pomoč v sil, šele prirejamo v ta namen. Vsi misijonski uslužbeni delajo ves dan, da vrt prekopljejo in oplevejo in ga ogradijo zoper napade živali in zverine. To delajo ljudje od jutra do večera že tedne in mesece. Misijonski ljudje, to sta 2 sestri, ki gresta že v 70 leto, potem en brat

v istih letih, in jaz, ki sem sicer še srednjih let, toda kot vojni invalid le 50 odst. zmožen za delo. Zato imamo najetega še enega domačina in še dva šolarja, ki vsi tudi v misijonu stanujejo in jedo.

Za 8 ljudi dobivam mesečno le 650 Din. S temi moramo vzdrževati postajo in nekaj kmetije in delavca plačati. Ako hočemo, da bo drugo leto kaj bolje, bomo morali jeseni orati, sejati in njive ograditi z žico. Ker pa nimamo ne volov, ne jarma, bo treba za oboje naprositi kakega domačina. Toda, kako naj ga plačam? — Ako bomo poleti na vrtu kaj pridelali, tega v denar ne bomo mogli spraviti, kajti najbližji trg Umtata je 67 km od tu. Na ta trg pa pridelkov ne bomo mogli spraviti, ker nimamo niti voza niti živine. V bližini pa kupca ni najti.

Ko se življenje v misijonu prične, je najprej treba šol in šolskega poslopja. Nam služi za sedaj mala koča iz ilovice. Tu notri poučuje šolska sestra 12 otrok in sicer le ustmeno, ker šolske table ne premoremo. Denarja ni. V misijonu je treba tudi zdravnik in bolnišnice. Imamo sicer sestro, ki ima v tem oziru bogate izkušnje, toda nimamo niti pincete. Denarja ni. V misijonu niti stola ne premoremo, ampak posedamo kar po kladah in zabojih.

Ewelo ima 5 zunanjih postaj. Veliko upanje je, da se bo iz tega misijona kedaj še mnogo storilo za rešenje duš.

Težko sem se sicer odločil, a vendar se z milo prošnjo obračam na Družbo sv. Petra Klaverja, ki je že pred šestimi meseci bila poslala našemu misijonu znatno svoto. Ako imate kakega zelo usmiljenega dobrotnika, prosim povejte mu, kako je pri nas, kako se borimo za obstanek misijona, ki obeta veliko žetve, a se ne bo mogel vzdržati, ako ne dobi izdatne denarne podpore.

Opomba: Darove za ubogi misijon posreduje Družba sv. Petra Klaverja v Ljubljani, Metelkova ul. 1.

Mar ne veš

da je v Avstraliji kljub njeni razsežnosti prostora samo za kakih 20 milijonov ljudi, po večini je zemlja pusta;

da so že Egipčani poznali sladkorno bolezen in o njej pisali;

da je v Združenih državah najmanj 6 ognjenikov, čeprav najdeš v zemljepisnih knjigah samo ognjenik Maunt Lassen;

da ni bil Rim največje mesto v starih časih, temveč Antiohija;

da Eskimi uporabljajo mrtve ptice za sveče, v nje zasade stenj, ki gori, ker je v tej vrsti lastovk mnogo gorilnega olja.

Kako snubijo Umakaliti?

Snubec položi svojo glavo v naročje svoje ljubljence in jo ljubezno gleda. Pogled ni zelo važen, ker se to godi — ponoči. Deklica boža glavo snubca, najprvo oči. Ko se njeni nežni prsti dotaknejo očesnih večic, vzame ščipalnik in mu izpuli vejice. Ta pravica deklic obstoja že več kot tisoč let. Ali ni to modra navada! Tam fant ne more zapeljati dekleta, ker vsaka takoj opazi, da je svojo srečo že pri drugi poskušal.

No torej, kako vam ugaja moje delo? O, prva tri dejanja so potekla prav gladko, toda potem...

Kaj potem? Potem me je zbudila moja žena.

★

»Vi ste se v petek oženili? Kaj niste nič bahjeverni!«
-Da, toda šele od tega petka.«

Drzna Americanka Shirley Rauner, ki kaj rada dela poizkuse s padalom, se je pri neki priveditvi v New Orleansu ponosrečila. Ko se je spuščala na tla, so se ji noge zarile med vrvi padala in padala je z glavo navzdol. V zadnjem trenutku ji je priskočil na pomoč neki pilot ter jo pri padcu toliko zadržal, da se ni ubila.

Drzna operacija srca

Na vseučiliški kliniki v Bratislavi je docent dr. Carsky izvršil drzno operacijo srca. Pavel Kuren, 30-letni razprodajalec se je hotel umoriti s tem, da se je z nožem zabodel v srce. Docent je odprl levo prsno stran in opazil, da sta bili na pljučih dve zarezi in na srečo en vobdlijaj. Zdravnik je odprl srce in našel tam poldrugi liter strnjene krvi. V tistem trenutku je brizgnila kri z vsjo silo. Zdravnik je naglo zašil rano na srečo kakor tudi na pljučih, odstranil je strjeno kri in ta bolnik se počuti dobro.

Gospodarstvo

Slika našega denarstva

V Ljubljani je doslej objavila svoj načrt glede razplačila vseh vlog vlagateljem v teki pet let in je za toliko let Mestna hranilnica prosila za dovolitev odloga plačil. Odplačilni načrt je sestavljen podrobno za prvo leto v smislu dosedanje skale za izplačila.

Nadalje je morala Ljubljanska kreditna banka tudi poslati ministru za trgovino in industrijo poročilo o ureditvi poslovanja v bodoče. Ljubljanska kreditna banka namerava izvršiti rekonstrukcijo nekako tako-le: za kritje izgub naj se porabi predvsem rezervni sklad, ki je znašal po bilanci za leto 1932. 11.857.000 Din, torej približno 12 milij. Din, nadalje namerava banka odpisati del delniške glavnice, ki znaša sedaj 50 milij. Din, in sicer na polovico. Tako bi pridobila 25 milij. Din. Poleg tega namerava Ljubljanska kreditna banka dati svojemu vlagateljem, v kolikor bi to hoteli, delniške zavoda, da se tako zopet izpopolni delniška glavnica. Poleg tega je tudi sestavila odplačilni načrt, ki bi prišel v postev pri odlogu plačil.

Omenili smo že, da namerava banka za sanacijo porabiti predvsem rezerve, ki znašajo 12 milij., nadalje polovico delniške glavnice v znesku 25 milij. Din. Poleg tega prihaja v postev pri odpisih tudi oni čist dobiček, ki se je zadnji dve leti prenesel na nov račun (po računskem zaključku za 1932 je znašal okoli 3 milij. Din, z dobičkom za 1933 bi znašala do vsote nekaj več). Skupno namerava banka izvršiti odpisov za okroglo 50 milij. Din in bi torej do te vsote manjkajoči zneski prišli v pošev iz drugih virov.

Zagrebski denarni zavodi

Za rekonstrukcijo pride v Zagrebu v poštev 5 največjih zavodov. Mestna hranilnica, Prva hrvaška štedionica, Jugoslovanska združena banka, Jugoslovanska banka in Srbska banka.

Mestna hranilnica v Zagrebu bo zaprosila za odlog plačil približno v smislu dosedanje skale.

Slovenska industrija proti industrijski banki

Ljubljana, 2. marca.

Danes je bila seja uprave Zveze industrijcev v Ljubljani, na kateri so poleg drugih tekočih aktualnih vprašanj (poživitev gospodarskega življenja, nove davčine, razmerje upnikov in dolžnikov itd.) razpravljali zlasti o ustanovitvi Privilegirane industrijske banke. Na koncu daljše razprave je bila sprejeta resolucija g. Kneza, ki se izraža proti ustanovitvi Industrijske banke z vplačili delniške glavnice po industriji, za kar obstoja nebroj argumentov. Glavnica banke bi odvzela industriji nujno potreben velik del sredstev in bi se morda porabila za finansiranje industriji, ki nimajo pravega življenjskega smisla. Slovenski industrijci so proti ustanovitvi take banke, ki ne bi bila Privilegirana industrijska banka, ampak banka za privilegirano industrijo.

Organizacija trgovstva v vsej državi. Dne 15. in 16. aprila bo v Skoplju kongres vsega jugoslovanskega trgovstva, na katerem se bo osnovala Zveza trgovskih združenj kr. Jugoslavije. Ob povratku pa je v programu poivovanje skozi Solun, Atene, Krf, Drač in razid v Dubrovniku. Zveza trgovskih združenj v Ljubljani pozivlja vse zainteresirane, naj se ji prijavijo do 8. t. m. pri pristojnih združenjih trgovcev. Podrobnosti bodo še objavljene.

Poučna razstava o reklamni in propagandi od 30. maja do 10. junija v Ljubljani. Ta razstava bo pokazala način moderne propagande pri raznih narodih in bodo zastopani vsi kontinenti. Te razstavi bo na priključno še posebna razstava jugoslovanskih plakatov. Uprava Ljubljanskega velešolske vabi vsa podjetja, da ji čimprej pošljejo svoje plakate in reklamni material sploh. Plakati, vsaj po 2 izvoda od vsake vrste, naj bodo kaširani na kartonu, ostali reklamni material pa po možnosti že pripravljen v razstavnim namen. Sodelovanje trvdri na obeh razstavah je brezplačno.

Aeropot se imenuje deln. družba, ki opravlja letalski promet v naši državi. Iz računskega zaključka za 1933 je razvidno, da je lani ponesrečeno letalo Farman stalo 0,97 milij. Din, kar je bilo krito iz tozadavnega fonda za izgube. V letu 1931 so letala družbe prepeljala 1807 potnikov, leta 1932 1220 in lani 1947. Program družbe za 1934 obsega tele linije: Belgrad—Dunaj, Belgrad—Solun, Zagreb—Ljubljana, Zagreb—Susak, Ljubljana—Sušak, Belgrad—Zagreb in Celovec—Sušak. Bilanca družbe kaže pri glavnici 9 milij. 0,12 milij. čistega dobička, kar se večinoma porabi za fonde in rezerve.

Odtok zlata iz Švice. Od 16. do 23. februarja se je zlati zaklad Švice zmanjšal za 122 na 1877 milij. frankov.

Srebro. Londonski sporazum o srebru sta ratificirali Kitajska in Kanada.

Novo avstrijsko posojilo, tako zvano »Treffereanleihe« je bilo v terek uvedeno na dunajski borzi. Kosi po 500 in 100 šil. so se trgovali po 460 in 92 šil. brez pravice na dobitke prvega žrebanja.

Takoj pa bo stavila vlagateljem na razpolago vse zneske do 10.000 Din na hranilnih knjižicah in do 100.000 Din v tekočih računih. Za večje vsote bo zaprosila za odgoditev plačil, odnosno bo plačila razdelila na daljšo dobo.

Prva hrvaška štedionica je izvršila odpis svojih terjatev do vsote okoli 180 milij. Din, kar pa je bilo izvedeno samo v knjigovodstvu in ni bila znižana niti glavnica niti rezerve. Posebna državna komisija je izvršila ocenitev nepremičnin, katerih je imela Prva hrvaška po bilanci za 1932 za 153,5 milij. Din. Ta cenitev njenih nepremičnin je bila pa tako visoka, da je z razliko lahko krila vse odpise in ji je še ostalo okoli 10 milij. Din. Nova očiscena bilanca bo imela isto glavnico in rezerve kot doslej, pač pa bo aktivna sedaj pravilno ocenjena in dobra.

Jugoslovanska združena banka namerava, kot smo že pisali, odpisati del velike njene delniške glavnice, ki je znašala 185 milij. Din. Od te glavnice je odpisanih 156,5 milij. Din in znaša glavnica samo še 18,5 milij. Din, torej desetina nekdanje glavnice. Poleg tega je odpisala vse rezerve v znesku 55,7 milij. Din (po bilanci za 1932). Ker tvori večino njenih delničarjev in upnikov inozemske banke, je bil dosežen z inozemskimi upniki sporazum, po katerih se njih terjatve pretvorijo v delniško glavnico. Pri tem gre za 50 milij. Din takih terjatev in bi njena glavnica znašala odsete 68 milij. Din. Poleg tega je banka dala na razpolago vsem vlagateljem do 10.000 Din vse njih terjatve, ostalim pa 5% kot smo že poročali.

Jugoslovanska banka, pri kateri je udeležen tudi inozemski kapital, je odpisala svojo glavnico na polovico, od 100 na 50 milij. Din, kar bo porabila za okrepitev rezerv. Rezerve so znašale po bilanci za 1932 29,8 milij. Din.

Srbska banka ni izvršila nobenih izpremenob pri glavnici, ampak se je edino poslužila možnosti valorizacije svojih nepremičnin. Njena glavnica in rezerve ostanejo (glavnica leta 1932 47,5 milij., rezerve 30,9 milij. Din brez hipotekarne rezerve).

Borza

Dne 2. marca.

Denar

Danes so popustili tečaji Amsterdama, Bruslja, New Yorka in Trsta, dočim so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Pariza in Prage.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,90, na zagrebski po 8,86 in na belgrajski po 8,875 in 8,87. — Grški boni so notirali v Zagrebu 32,50 den., v Belgradu pa 34,50—35 (35).

Ljubljana, Amsterdam 2308,46—2319,82, Berlin 1357,30—1208,16, Bruselj 860,24—804,18, London 174,30—175,00, Curih 1108,35—1113,85, New York 3409,66—3437,92, Pariz 225,88—227, Praga 142,29 do 143,15, Trst 294,35—296,75.

Promet na zagrebski borzi je znašal 54.177 Din.

Curih, Pariz 20.375, London 15.79, New York 310,25, Bruselj 72,20, Milan 26.575, Madrid 42,10, Amsterdam 203,25, Berlin 122,725, Dunaj 73,30 (56,65), Stockholm 81,45, Oslo 79,35, Kopenhagen 70,55, Praga 12,845, Varsava 58,325, Atene 2,94, Carigrad 2,52, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je bila danes nekoliko slabšaja in so tečaji deloma popustili. Promet je bil slab in je bilo na zagrebski borzi zaključenih samo 400 kom. vojne škode ter 50.000 v 7% inv. pos. Po zaključku borze je bilo prometa v škodi še 500 kom. za termin ultimo marca po 313.

Ljubljana, 7% inv. pos. 69—71, agrarji 38 d. vojna škoda 310 den., begl. obv. 53—54, 8% Bler. pos. 53—55, 7% Bler. pos. 50—52, 7% pos. Drž. hip. banke 64 den., Kranj, ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 69—72, agrarji 38 bl., vojna škoda 312—314 (308, 312), 3. 312—313, 4. 312—315, 6% begl. obv. 53—54 (54), 8% Bler. pos. 53—55, 7% Bler. pos. 50,75—52. — Delnice: Priv. agrarna banka 255—257, Osješka sladkor. tovarna 150 den., Impeks 50 den., Trboveljska 105—107 (zaključenih 160 kom. po 106, 100 po 107).

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 75 d., agrarji 37—37,50 (38, 37), vojna škoda 314—315 (315, 314), 3. 314—315, 4. 313 den., 6% begl. obv. 53,25—53,50 (53,50, 53), 7% pos. Drž. hip. banke 64 bl. — Delnice: Narodna banka 4300 bl., Priv. agr. banka 258—259 (258).

Žitni trg

Izvoz koruze je še vedno živahen in nikakor ni pričakovati oslabitve cene. Danes je na Madjarskem koruza že dražja kot pšenica in tudi pri nas se koruza vedno bolj približuje pšenici v ceni. Čez par mesecev pa bo nastalo v koruzi skoraj pomanjkanje, če bo šel izvoz v takim tempu naprej. Cena koruze se je prilagodila cenam na inozemskih tržiščih in znaša za nad času primerno suho baratske postaje 67,50—70, baške postaje pa 72,50—75. Za maj se imenuje za koruzo cena 85 den., kar pomeni veliko čvrstost. Pšenica in moka sta ostali v ceni neizpremenjeni in stane moka 195—205 po postaji in kakovosti, pšenica pa baška 107,50—110, banatska pa 105—107,50.

Sport

Amatersko prvenstvo v rokoborbi

Propozicije za amatersko prvenstvo dravske banovine v grško-rimski rokoborbi, katero priredi SK Ilirija v Ljubljani z dovoljenjem Jugoslovanske teško-atletiske zveze v Zagrebu. — Tekmovanje bo v dneh 10. in 11. marca v dvorani Delavske zbornice z naslednjim sporedom: **Sobota, 10. marca:** tehtanje tekmovalcev ob 19 v dvorani Delavske zbornice. Teknujejo samo atleti sportnih klubov, včlanjenih v teško-atletski zvezi, Zagreb, ki imajo verifikacijsko izkaznico. V poštev pridejo le klubi dravske banovine: SSK Maraton, SK Železničar (oba Maribor) in SK Ilirija (Ljubljana). Članji drugih klubov ne morejo tekmovali v konkurenci. — **Kategorije:** Bantam do 56 kg, peresna do 61 kg, lahka do 66 kg, welter do 72 kg, srednja do 79 kg, polteška do 87 kg, teška nad 87 kg.

Prvenstvo banovine si pripori oni klub, ki doseže največ točk.

Placement. V vsaki kategoriji se priznajo tri mesta: prvo, drugo in tretje. Tri mesta se priznajo, če teknujejo v vsaki posamezni kategoriji najmanj 4 atleti. Pri tekmovanju treh atletov, se priznata dve mesti, pri tekmovanju dveh atletov eno mesto. **Prijave s prijavnino,** ki znaša za vsakega nastopajočega atleta 10 Din, je poslati na SK Ilirijo najkasneje do 9. marca (v roke Ant. Kosa, Zadržna gospodarska banka, Ljubljana) z istočasno označbo števila tekmovalcev in njihovih kategorij. — **Zamudniki plačajo** za startnino 20 Din pred tehtanjem. — Klubi se vljudno prosijo, da pošljejo na tekmo atlete v čistih dresih z belimi nogavicami. Vse stroške (potne in prehrane) nosijo atleti odnosno njihovi klubi. Prireditveni klub je pa drage volje pripravljen, da preskrbi pri pravočasni prijavi cenena stanovanja in dobro, izdatno hrano, ne prevzema pa za potne stroške in prehrano atletov nobene odgovornosti. — **PS:** I. in II. placirani imajo pravico do udeležbe na izbirni tekmi za sestavo državne reprezentance za evropsko prvenstvo v Rimu. Izbirna tekma bo 1. aprila t. l. na nevtralnih tleh. — SK Ilirija, teško-atletiska sekcija.

Svetovni prvaki nastopijo

Zanimive rokoborbe v Unionu.

Drevi ob pol 9 se prične zanimive rokoborbe profesionalov svetovnega slovesa. Nastopajo po večini bivši svetovni prvaki, ki nam bodo skozi cel mesec, večer za večerom predvajali klasično rokoborbo. Vselej nastopajo po štirje pari. Drevi bo otvoritev in zato bo današnji program še prav posebno zanimiv. Vsakdo, ki hoče videti zanimive rokoborbe, naj ne zamudi te prilike.

Tekme za zimski pokal

Jutri se nadaljuje z odigravanjem nogometnih tekem v prid brezposelnim igralcem. Program je zelo obširen. V Ljubljani se odigravo naslednje tekme:

Na igrišču Hermes ob 10: Sloga:Jadran; izločilna. Enako ob 14 Svoboda-Vič:Slovan, ob 15,30 Primorje:Reka finalna tekma. Na Rakovniku, igrišču Korotan ob 14: Korotan Lj.:Mars izločilna, v Domžalah Disk:Domžale ob 15 tudi izločilna.

Tekme bodo gotovo zanimive, saj so takorekoč finalne, ker bodo kmalu odigrane in tekme in s tem turnir zaključen.

Ilirija A-team : Ilirija B-team

SK Ilirija je nameravala v nedeljo prirediti tekmo z Gradjskim ali Concordio. Toda, ker ta dva kluba nista prosta, smatra, da je njena dolžnost, predstaviti svojim članom in prijateljem v tekmi med A- in B-teamom svoje najboljše razpoložljive moči. S. K. Ilirija je mnenja, da je to edino dobro nadomestilo za nameravano uvodoma navedeno prireditve, saj razpolaga v obeh teamih s takimi igralci, ki bodo pokazali res mnogo nogometnega znanja in dokazali, da lahko gledamo z najlepšimi nadami v bodočnosti. Tekma je brez vstopnine in prične ob 15 na igrišču ob Celovski cesti.

Jugoslovanska akademsko smučarska organizacija priredi jutri, v nedeljo 4. t. m., trodnevni izlet na Vogel. Odhod z glavnega kolodvora jutri zjutraj ob 7,20, zbirališče istolam ob 7,0. Povratek bo v terek zvečer. Tovariši, ki se nameravate udeležiti te ekspedicije, podpisite se na društveni deski v univerzitetni auli. Stroški za izlet so z ozirom na četrtinsko vožnjo minimalni. Smuk!

SK Ilirija (lahkoatletiska sekcija). Jutri ob pol 11 bo strogo obvezen trening vseh country tekačev iz garderobe na igrišču, ob vsakem vremenu. V slučaju lepšega vremena bo tudi splošni trening. Pridite točno in polnoštevilno.

SK Ilirija, teško-atletiska sekcija. Obveščaja se vse rokoborce, da je jutri dopoldne od 9—12 obvezen trening za vse rokoborce. Radi sikanja morajo priti: Andrej, Abulnar, Jenko, Tičar, Dole, Jaka, Presetnik, Schotler, Tone, Strehar, Bogo. Po treningu kratek sestanek radi banov. prvenstva; istega naj se sigurno udeleži tudi g. Stare. Vsa navodila da g. Nered.

SK Ilirija, hockey sekcija. Strogo obvezen sestanek vseh igralcev bo jutri ob 11 v garderobi na drsališču. SK Ilirija poziva vse drsalce, ki še niso dvignili drsalik iz omaric garderobe na drsališču, da stotro to najkasneje do 15. marca, ker pozneje uprava drsališča ne bo odgovarjala za shranjene rekvizite.

SK Grafika. V nedeljo ob pol 10 morajo biti v društveni garderobi na igrišču Primorja sledeči igralci: Trpin, Laurih, Mekina, Žagar, Muzlovič, Ušenik, Stromajer, Bežan I. in II., Verčnik, Verbek, Bončar, Potrato, Stupica, Sterle, Trobevič, Veber, Tršan, Pipan kakor tudi vsi ostali aktivni igralci naše kluba. Igralo se bo s kombiniranim moštvom ASK Primorja. Vsi točno in sigurno.

Naši bokserji na Dunaju. Naša bokserja Jakšič in Slivak iz Zagreba, se mudita na Dunaju, kjer nastopata baš te dni proti renomiranim avstrijskim bokserjem. Jakšič ima za nasprotnika Hana, Slivak pa Blaha. Oba nasprotnika sta Dunajčana. Med Dunajčani vlada za nastop naših bokserjev veliko zanimanje in tudi listi mnogo in pohvalno pišejo o njih. Veliko zanimanje vlada zlasti za Jakšiča, ki je že opetovano z uspehom nastopal.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

a) Po stanju dne 2. marca ob 7 zjutraj.

Bistrica-Bob, jezero: +1, oblačno, 50 cm južnega snega, smuka slaba. — Bled-jezero: +2, pooblačeno, mirno, 20 cm srenja, led 15 cm debel, grapav. — Kranjska Gora, Rateče-Planica: +1, barometer se dviga, pooblačeno, mirno, srenj, 60 cm; Vrščič in Tamar: 250 cm pršiča. — Mariborska koča, Pohorski dom: sneži z dežjem, 56 cm srenja, smuka slaba, temp. —1. — Ruška koča: —1. — Klopni vrh: —2, 15 cm novega južnega snega na 90 cm srenja, smuka dobra, zelo oblačno. — Pešek: —2, 15 cm novega južnega snega na 110 cm srenja, smuka dobra zelo oblačno. — Senjorjev dom: —3, zelo oblačno, 100 cm srenja, smuka dobra, zelo oblačno. — Cinžat nad Falo: —1, oblačno, 10 cm novega južnega snega na 70 cm srenja, smuka dobra. — Sv. Lovrenc n. Pohorju: —2, zelo oblačno, 50 cm srenja, smuka dobra. — Ribnica na Pohorju: —2, zelo oblačno, 60 cm srenja, smuka dobra. — Rimski vrelci: —2, jasno, 25 cm srenja, smuka slaba. — Smučarski dom na Pokljuki: +2, oblačno, mirno, 40 cm novega snega na podlagi 140 cm, smuka dobra, izgledi prav dobri, v planinah 30 cm pršiča. — Planina na Kraju: —4, oblačno, mirno, 80 cm na 200 cm podlage, sneg suh, smuka idealna. — Kum: +1, deloma oblačno, mirno, 50 do 70 cm snega, sneg južen, smuka dobra. — Velika planina: —4, oblačno, južno, na podlagi 10 cm novega snega, smuka ugodna.

Največja izbira in najnižje cene

kompletnih potrebščin za šivilje in krojače.

Istotam bogata izbira damskega perila, žepnih robcev, kravat, vsakovrstnega modnega blaga, itd.

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak** lekarnar, Sisak. Varujte se potvorb!

Večja čevljarska industrija išče dobro uvedene

potnika za takojšen nastop.

Resni reflektanti, ki so bili v stroki že zaposleni, naj pošljejo ponudbo s fotografijo ter navedbo dosedanje zaposlitve (prepise spričeval) pod šifro »Reference« na Aloma Company, d. z. o. z. Ljubljana

Danes ob 12 je nehalo biti zvesto srce tovariša

dr. Franca Jankoviča
zdravnika, bivšega ministra itd.

Bil je prvi predsednik »Danice« in dolgoletni predsednik mariborskega slovenskega katoliškega akademskega starešinstva v Mariboru.

Dne 4. t. m. ob pol treh popoldne ga pospremimo na njegovi zadnji poti.
Maribor, dne 2. marca 1943.

Klub slovenskega katoliškega akademskega starešinstva v Mariboru.

Globoko potrti v veliki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da nas je zapustil za vedno naš ljubi mož, oče, sin, brat, tsem in stari oče

dr. Franc Jankovič
minister n. r., zdravnik moške kaznilnice, predsednik zdravniškega društva

po kratki bolezn, previden s svetimi zakramenti, v 65. letu svoje starosti, v petek, dne 2. marca ob 12.

Pogreb se bo vršil iz hiše žalosti Pobreška cesta 20 v nedeljo ob pol treh popoldne na mestno pokopališče v Pobrežju, kjer ga bomo položili k večnemu počitku v rodniško grobnico.

Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 5. marca v župni cerkvi sv. Magdalene ob pol devetih.
Maribor, dne 2. marca 1934.

Berta Jankovič, žena: Slavica Vrščič, hči; **Franc Jankovič**, oče; **Alojzij Jankovič**, upravitelj zdravilišča v Dobrni, brat; **dr. Alojzij Vrščič**, konzul, zet; **Jelkica**, vnukinja.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (e)

Službo dobe

Šiviljo
obenem prizvovalko pletenim iščem. Ponudbe poslati z zahtevkom plače na upravo »Slovenca« pod »Samostojna moč« št. 2255. (b)

Dve prodajalki
za sladoled iščemo. Upoštevale se bodo pisemne prošnje le onih, ki so popolnoma izveščane v sladoledarski obrti. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sladoledarka« 2242. (b)

Sladoledarka
ki je v svoji obrti popolnoma izveščana, iščemo. Pisemne ponudbe s prepisi spričeval na upravo »Slov.« pod »Sladoledarka« št. 2243. (b)

Službo gospodinje
srednjih let, v malem gospodarstvu, brez kmetije, v večjem kraju Gorenjske — se odda. Nastop takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« do 8. marca pod šifro »Poštna služkinja« št. 2244. (b)

Služkinjo
vajeno vseh hišnih del, šivanja in kuhanja, pridno in pošteno, sprejme trgovina na Gorenjskem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2248. (b)

Denar

Hranilne knjižice
in prepise prvovrstnih tukajšnjih denarnih zavodov jemljemo do preklica zopet v račun A. & E. Skaberne. Ljubljana. (r)

Družabnik
za dobro vpeljano tov. podjetje se išče. Ponudbe poslati: Dravlje 109, p. St. Vid. (d)

Trgovska agentura
bančnih posojilnih poslov Augustin, Ljubljana, Aleksandrova 4, posreduje posojila in bančne vloge.

Hranilne knjižice
Kmetijske posojilnice v Ljubljani prodam proti gotovini. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kompenzacija« 2184. (d)

Ludvik Ganghofer: 30

Samostanski lovec

»Vinek poznam, vruga pa nisem na njem še nikoli srečal!« Smehljaje se je pogledal gospod Henrik po bratu Severinu. »Sli bomo po manj strmih poti — tebi na ljubo. Festina lente, pravi pogan Augustus — meso naj ti polagoma gine...«
Coln je zaškril v pesku ob obrežju, ki ga je trgala struga šumečega potoka. Gospod Henrik, valpet in brat Severin so stopili na suho in hlapca sta odrinila čoln spet na jezero, da bi nastopila pot domov.

»Pojdita kar naprej in me počakajta na vrhu!« je ukazal gospod Henrik.

Valpet in brat Severin sta prešla hudournik po zibajoči se brvi in sta na oni strani zginila po rahlem poboju v gorski gozdi. Gospod Henrik se je napotil ob hudourniku dalje, dokler ni prispel do kamenite, ob visoki skalni steni zgrajene samotarne. Odprl je duri, toda samotarna je bila prazna.

»Dietwald!« je zaklical glasno, ali nihče se ni pokazal. »Mar je odšel na jezero, da bi lovil?« Toda ne, samodobečnik je ležal vendar na suhem. Gospod Henrik je odšel po ozki stezi. Vedno bliže je držala skalna stena ob potok, od druge strani se je dvigal gorski gozd, tako da je nastala tesen, kjer je na dnu v globoki raztrgani strugi bučno hrumelala otekajoča voda čez ogromne skale in razklana debla. Tam, kjer je bilo tesni konec, je grmel potok z vrtoglave višine doli v kotlino penaste vode, polno pršečega vodnega prahu, ki ga je proseval samotni solnčni žarek, da je globel pestrobojno sijala. Poleg vodopada se je ob skali videl vhod v jamo in ob njej visok kamenit križ, že ves sivo preperel in napol porasel z rumenkastim mahom.

Ob vznožju križa je na zlomljenem deblu sedel pater Dezert, samostanski ribičar. Eno roko si je

Novo vilo
petstanovanjsko, moderno, v Ljubljani, prodam. Naslov v upr. Slovencev pod št. 2235.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajatelj motorja bi znebil se rad, rž kupec ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšerat

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog Ljubljana —

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana Stari trg 32.

Oddaja

restauracije

Uprava ljubljanskega velesojma oddaja v najem za čas svojih prireditev na vinskem in jestvinskem oddelku restavracijske prostore, in sicer veliki restavracijski paviljon s kuhinjo in pritliklinami in dancin'g ter vrt pred objekti. Vse informacije daje urad velesojma. Ponudbe sprejema uprava velesojma do 20. marca 1934.

Stalna razprodaja

modernih sof, otoman, spalnih foteljev, divanov pri Dolničarju v St. Vidu nad Ljubljano, nasproti cerkve. (l)

Pomaranče

vseh vrst, nudi po ugodnih cenah
Gospodarska zveza v Ljubljani
Tyrševa cesta 29.

Pozor kmetovalci!

Mavec (gips) za gnojenje po ceni 25 Din za 100 kg dobavlja, dokler traja zaloga — Rudolf Dergan, trgovec, Laško. Kupi pa večjo množino hrastovih in bukovih pražov raznih dimenzij in prositi za tozadevne ponudbe. (l)

Orehe

kg po 750 Din, krompir kg po 75 par, in sadna drevesa dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani. (l)

Obrt

Pozor!

Najboljši strokovnjak obrezuje drevesa najlepših oblik. Cena zmerna. — T. Rožna dolina c. X. 12. (t)

Specijalna mehanična delavnica za popravilo vseh pisarniških strojev in kontrolnih blagajn. Za vsako delo pisemno jamčim Cene solidne. Ludovik Zitnik Kolodvorska št. 26 Tel 34-23. (t)

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK. LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

Citajte in širite »Slovenca«!

Nov in dovršen izum 'Etna' podpaljač

za podžiganje ognja je pravi blagodar za vsako gospodinjstvo!

»Etna« ni potreben papir, trske, sveča, plin, špirit in vžigalica, ker se že v vsaki nahaja vžigalica. »Etna« je najcenejše sredstvo za podžiganje ognja zato, ker stane škatlja 24 komadov za 24 krat podkuriti samo Din 4.—, škatlja z 10 komadi pa skupno Din 2.—. — »Etna« gori 5 minut brez dima in vsakega duha ter vam lahko služi v razne svrhe kot: kuhanje črne kave, segrevanje mleka, praženje jajc, praktična za izletnike itd. — »Etna« tako kupite in se sami prepričajte — ne bo vam žal. — »Etna« se dobi v vseh specerijskih trgovinah. Iščejo se krajevni zastopniki za vsako mesto v državi. Za pisemni odgovor priložiti znamko. Velik popust za preprodajalce.

Proizvajalci: »ETNA« — Beograd, Prote Mateje 74

Strojnotehnična pisarna

Ing. Borštinar Ognjeslav, Ljubljana VII, Zg. Šiška 210

prevzema projektiranje in opremo turbinskih, mlinskih, transportnih, sušilnih in drugih naprav, izvršuje načrte in proračune, nadzira in vodi montaže, posreduje pri nakupu in prodaji strojev ter vrši vse ostale strojnотехnične posle.

Vabilo na vpis akcij Invalidske zadrage d. d.

Invalidska zadruga d. d. v Beogradu otvarja na podlagi odloka zbora delničarjev od 1. marca 1931. leta in odobrenja ministra trgovine in industrije II. 7203 od 12. jun. t. l. vpis za povečanje glavnice od 1.000.000 Din na 5.000.000 Din pridvidedenega v pravilih.

Vpisuje se 40.000 akcij po Din 100.— nominalne

Vpisniki akcij dobe blagajniška potrdila, ki se po ključku vplačila zamenjajo s stalnimi akcijami. Na račun vpisanih stroškov se plača 20 Din za komad. Vplačani zneski se obrestujejo po 7% na leto, dokler niso izdane originalne akcije. Za vnaprej plačane delnice se računajo pri plačilu 9% obresti in se plačilo za toliko zniža.

Vpisniki izven Beograda naj pošljejo denar za vpis na naslov Invalidske zadrage d. d., Kralja Aleksandra 12 na čekovni račun pri poštni hranilnici št. 51.052.

Zelja pobudnikov Invalidske zadrage je, da se s povečanjem kapitala ustanovi iz zadrage kreditni center za vse invalide v državi in s tem olajša drugače težak položaj invalidov, ki je najslabši ekonomski sloj našega naroda, a se je v resnici dostojno odzval višjemu pozivu.

Po ojačenju Invalidske zadrage se bodo kmalu ustanovila tudi druga koristna podjetja, ki bodo donajala koristi delničarjem in invalidom.

Zato se obračamo na vse ustanove javno-pravnega značaja, kakor tudi na vse ekonomske javne osebnosti in ustanove, za katere bi ta apel ne imel posebnih težkoč, da pomorejo tej edini invalidski delniški ustanovi v kraljevini Jugoslaviji k izpeljavi njene naloge, ki si jo je nadela pri ustanovitvi.

Vpis se vrši v Beogradu za časa uradnih ur na blagajni Invalidske zadrage d. d., Kralja Aleksandra 12, kjer se dobe поблиže informacije, v notranjosti države pa pri pooblaščenih poverjenikih.

Uprava Invalidske zadrage d. d.

Po dveh mesecih smrti papana nas je danes zapustila in se preselila k svojemu soprogu, previdena s svetotajstvi, tudi naša zlata mamica, oziroma stara mamica, gospa

PAVLINA KREN

vdova geometra K. I. D.

Pogreb predrage umrle bo v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob pol 16 iz hiše žalosti na pokopališče na Koroški Beli.

Javornik, Koroška Bela, Mojstrana, Kreka.

ZALUJOČI OSTALI

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljena soproga oziroma dobra mati, tačča in stara mati, gospa

Neža Papov

roj. Brenkuš zasebnica

v petek, dne 2. marca 1934 ob 4, po dolgi mučni boleznii, previdena s tolažili sv. vere, v 61. letu svoje dobe, boguvdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 4. marca 1934 ob 16 iz mestne mrtvašnice v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 6. marca 1934 ob 7 v stolni in mestni župni cerkvi.

Maribor, Tržič in Zagreb, dne 2. marca 1934.

Obitelj Papov.

Brez posebnega obvestila.

uprl v koleno in si naslonil glavo v dlan, z drugo je segal po dračje, ki ga je bil naplavlil hudournik na breg; in ga je po vejah neprestano metal v vrtinčasto vodo; zastrmelih oči, ves zgubljen v mislih je gledal, kako je vrtnec požrl vejico, kako jo je onesel s seboj. Potem je temno pokimal predse — in zalučil novo vejico.

V hrupu vode ni čul bližajočega se koraka in je osuplo pogledal kvišku, ko je začutil roko na svoji rami. »Gospod Henrik!« Sklonil je glavo v pozdrav in se dvignil.

»Kaj počenjaš tu?« je smehljaje se vprašal prošt.

»Gledam igro svojih dni.«
Gospod Henrik je z resnimi očmi premotril patra in zmajal z glavo. Potem je dejal: »Stopi, pojdiva v samotarno, tu ne čujem niti lastne besede.«

Sel je po stezi nazaj in pater Dezert mu je sledil. Pred samotarno sta se spustila na kamenito klop. Nad njima je toplo sijalo sonce, oddaljeno hudournikovo šumenje se je čulo ko godba, tam dalje se je širilo mirno jezero, leskeč se ko zelena svila, in nad strme skale, ki so ga obkrožale, je dvigal Watzmann in njegovih sedmero otrok svoje bele roglice proti čisti nebesni sinjini.

»Lep prostorček!« je menil gospod Henrik. »Tu se počr nad mudiš?«

»Da, živim tu in vendar ne kalim veselja nobenemu drugemu človeku. Toda povejte, kaj vas je privedlo sem k meni?«

»Ali ne meniš, da moram priti sam, ker se me ti po vsem videzu izogiblješ?«

»Delam to radi vas. Moj pogled preganja smeh, in vi se radi smehljate.«

»Da, Dietwald, odkar sem se naučil, da je žalost brez smotra; toda ne govoriiva o tem. Prinašam ti pozdrave!«

Počasi je dvignil pater Dezert glavo. »Tedad je živi človek, ki ima vzrok, da se me spominja?«
»Cesar!«

Bledo patrovo lice je zalila temna rdečica, v udih mu je podrtelo, kakor bi stal pred njim konj, ki naj ga zajaha, ko da bi visel v zraku meč, ki naj zanj prime. Toda vznichenost je kmalu prešla; del je roko na križ na svojih prsih in dejal s pritajenim glasom: »Hvala za pozdrav... pozdravite tudi vi gospoda Ludvika!«

»Pismo mi je pisal, ah, skrbi polno! Hude mu zadajajo in mu netijo razdor na vseh koncih in krajih. Imel da bi bojevnikov toliko ko skrbi, imel bi vojsko, kakršne ni zbral še noben cesar! In glej, Dietwald, pri vseh skrbeh še misli nate in te pozdravlja in sprašuje, kako ti gre, in upa, da se je tvoja žalost omilila. Ni pozabil na dan pri Ampingvu! Pomagal si mu tam izvojevati kraljestvo!«

»In sem zaradi istega dne zgubil svoje lastno kraljestvo!« se je utrgalo v divji bol s patrovih usten. »Vseh mojih dobrin najboljšel Vso vrednost, vso srečo, vse svoje blaženstvo!«

»Dietwald!« ga je opomnil gospod Henrik resno. »Sme li tako govoriti duhovnik!«

Pater Dezert ni čul; plamtelo je iz njega ko sproščen ogenj. »Ah, kako sem se nosil tisti dan, ko sem stal pred Ludvikom, zmagatec med zmagalec, s skrhanim mečem, lesk moje viteške opreme ves teman od sovražnikove krvi! Ko sokol je plula moja duša in moje sree ko golob, strmeč proti svojemu gnezdu... domov, domov! Devet dni še me zadržuje dolžnost, in nato... nato proti domu, kakor vihar, dan in noč v sedlu. Pod mano se zgrudi konj... že med padanjem grabim za drugim! Domov, domov k ženi in otrokoma! Tako jasno in veselo ni zvenel moj bojni klic nikdar, ko ta radostni klic mojega srca. Pri prvem jutru sem dosegel območje svojega gradu. Vsako drevo, ki je živignilo mimo mene, je bilo kažipot k moji sreči! Mir je napačil, smel si bom odpočiti... že vidim v duhu domače tivo izbo s pomoli v solncu, vidim se sedeti z mlado, ljubeznivo ženo ob strani z glavico od temnih kodrov obdano na moji rami

in k meni zročo s svetlimi očmi... in tu, na mojih kolenih se ziblje dečko, gleda debelo in me vleče na uho, kajti pripovedujem mu o cesarju, o boju in zmagi... in v zibelki spi moja sladka deključica in sanja v svoje ključje življenje ko brstič v solnčni dan! Domov, domov, domov! Tam v gozdu se že kaže vrh, s katerega moram zagledati streho svojega gradu. Zdej sem na njem... in gledam, gledam, gledam... nič ne vidim! So li hišo premaknili z mesta? Ali jo je prerastel gozd? Zajame me drhteča slutnja, udarim po konju, jaham, jaham... tam je konec gozda... na robu sem. Dvignem se v sedlu... pogled mi zajame dolino... in vidim... kaj vidim...«

Drgetaje si je zakril obraz z dlanimi in glas mu je utonil v zamolklem stoku.

»Dietwald!« je presunjen opominjal gospod Henrik. »Če že ne moreš obvladati svojega srca, obvladaj vsaj jezik. Naj ne izgovarja, kar leži za tabo, odkar si upognil teme, da bi postal božji hlapec.«

Pater Dezert ni čut. Povesil je roke in z žgočimi očmi zastrmel v prazno. In potem, kakor da bi zagledal pred sabo duha, je pokazal s prstom tja: »To? To je moja sreča? Kup razvalin, žarece kamenje in kadeče se tramovje? To je moj dom? Da, da... se stoji velika vrata z grbom nad podobih: beli islandski sokol v modrem polju. In to? Ali so golobi, ki so gnezdili v stolpu? Golobi, ki krokajo ko vrani, ki vreseče ko lačni jastrebi? Vohajo že mrliča — kakor jabolka okoli debla, tako leže ubiti — onile tam s sivo glavo in razklanim čelom je Reinhold, moj vratar. Vedno je rad spal. Zbudi se, starec! Govori! Kje je moja žena, kje sta otroka? Mar naj ti pokažem prgišče pepela? Sem pogled! Jeli to moja sladka sodruga? Ali morda to? Ali ono zoglenelo okostje? To bo pač moj lepi fant? Ali morda tvoj pes? In tam, pogled dobro, v ruševinah, tam še tli! To bo zibelka? Mar ne?«

(Dalje.)